

INAYAT KHAN

LIVETS HENSIKT

AUTORISERT OVERSETTELSE
FRA ENGELSK

OSLO 1929
CAMMERMEYERS BOGHANDEL
(SIGURD PEDERSEN OG EIRSTEIN RAAMF)

2.

LIVETS HENSIKT

INAYAT KHAN

LIVETS HENSIKT

AUTORISERT OVERSETTELSE
FRA ENGELSK

OSLO 1929

CAMMERMEYERS BOGHANDEL
(SIGURD PEDERSEN OG EISTEIN RAABE)

Kap. I.

Den første ting en sannhetssøker må gjøre sig klar er hensikten med livet. Ikke før begynner en sjel å føle sig nøktern etter livets beruselse, før han begynner å spørre sig selv: Hvad er hensikten med livet? Hver sjel søker sitt eget mål, men til slutt samler alle mål sig i det ene, og det er dette mål mystikeren søker. For alle sjeler vil før eller senere, enten ved hjelp av den riktige eller den uriktige vei, nå dette mål — et mål som må fullføres, det mål hele skapningen er ment å skulle nå. Men forskjellen mellom den sökende sjel og den sjel som arbeider sig frem mot dette mål iblinde, er som forskjellen mellom stoffet og skaperen av stoffet. Leret arbeider mot det mål å danne et kar, det samme gjør pottemakeren, men det er pottemakeren som nyter gleden og privilegiet, når målet er nådd, ikke leret. Slik er også forholdet mellom de vesener som ubevisst strider for å nå målet og de sjeler som bevisst kjemper sig frem henimot det, begge vil til slutt nå det samme mål, forskjellen ligger i bevisstheten.

Det første skritt på den åndelige vei er, når en sjel har nådd til den fulle forståelse av hensikten med livet her i verden. For ikke enhver sjel når frem til klarhet over sine oppgaver her i livet. Og den sjel som ikke forstår dette, han kan kanskje fortsette hele livet igjennem, og han vil ikke engang ved avslutningen av sitt liv være nådd til forståelse. Men den som virkelig bryr sig om å forstå, han må før eller senere nå frem til klarhet. For han vil stadig kunne høre svaret i sitt eget hjerte, som Saadi sier: «Enhver sjel er skapt i en bestemt hensikt og lyset for opnåelse av denne hensikt er tendt i hans sjel.» Hvis der allerede var tendt en flamme, før mennesket blev født på jorden, så står det til mennesket selv å finne ut meningen med sitt liv, til tross for at alt utenfor ham peker mot dette mål. Man vil kanskje spørre, på hvilken måte vil det være lettest for et menneske å komme til forståelse av livets mening? Hvis man følger dragningen i sitt eget sinn, hvis man følger den vei, man føler sig tiltrukket av, hvis man følger sine indre tilbøieligheter som ikke kan tilfredsstilles ved noget annet, da vil man føle: Der er noget som venter på mig, (noget man kanskje ikke forstår på det tidspunkt) noget som vil bringe mig tilfredsstillelse. Dessuten, er man intuitiv og mystisk anlagt, da er det ennu lettere, for da blir det stadig sagt oss hvad meningen er med vårt liv, for Naturen inneslutter i sig fullkommen visdom. Vi ser at insektene har fått evnen til å bygge sine

små hus i den hensikt å beskytte sig selv og for å samle sitt forråd av føde. Biene som har evnen til å lave honning, blir undervist i dette. På samme måte har Naturen undervist hver sjel i å søke sitt mål. Naturen har skapt hver sjel i denne hensikt, og den minner stadig hver enkelt sjel om dette mål. Hvis sjelen ikke hører kallet, men sover, da er ikke det Naturens feil, for den kaller uavlatelig. Hvis jeg derfor i nogen få ord skulde si, hvordan livets mål kan finnes, så vil jeg uttrykke det på denne måte: Ved å våkne op av søvnen.

Kanskje vil man spørre, vil livets ytre mål lede til det indre liv? Naturligvis vil det. Alt det man gjør, åndelig eller materielt, er bare de skritt sjelen tar på sin vei mot det indre mål, hvis man ser det i dette lys. Tar man feil, ligger feilen hos en selv, man arbeider allikevel mot det indre mål. For alt er skapt for å arbeide med i en og samme plan, derfor arbeider også hvert individ henimot denne guddommelige plans oppfyllelse. Er der en uoverensstemmelse, så ligger den hos det enkelte individ.

Der er fem forskjellige synspunkter som angir den retning, hvorved det indre mål kan nåes. De er: Ønsket om å leve, ønsket om å vite, ønsket om makt, ønsket om lykke og ønsket om fred. Disse fem anskuelser arbeider bevisst eller ubevisst i hver sjels innerste dyp, og de tvinger mennesket til enten å gjøre det riktige eller det uriktige, og allikevel hører disse fem anskuelser

inn under ett og samme mål. Når dette mål fullbyrdes, er hensikten med den hele skapelse opfylt. Hvis ønsket om å leve, bringer en i berøring med ens eget virkelige liv, et liv som ikke er hjemfallen til død, da er hensikten med dette ønske opfylt. Evner man å motta den fulle kunnskap om sitt eget vesen, det hvori den guddommelige kunnskap og den hele manifestasjons mysterium finnes skjult, da er kunnskapens mål nådd. Evner man å komme i berøring med Allmakten, da er ønsket om makt nådd. Evner man å finne lykken i sitt eget hjerte, uavhengig av alle verdens ting, da er meningen med ønsket om lykke fullbyrdet og evner man å heve sig over alle forhold og innflytelser som forstyrrer sjelens fred, og har funnet freden enten det så er midt i en menneskevrimmel eller langt borte fra verden, da er ønsket om fred tilfredsstillt. Målet nåes ikke ved at et eller annet av disse fem ønsker oppfylles, men det er ved fullbyrdelsen av alle disse fem ønsker et et mål nåes, det mål for hvilket hver sjel på jord er født.

Kap. 2.

Ønsket om å leve gir sig ikke tilkjenne bare blandt de menneskelige vesener, men også blandt de mest ubetydelige smådyr som kryper omkring på jorden eller lever under jorden. Når man iakttar, hvordan selv de minste insekter forsøker å

undgå all slags forfølgelse og beskytte sig mot enhver berøring av frykt for at man vil berøve dem livet, så viser dette at selv de minste dyr, hos hvem mennesket ikke kan opdage spor av forstand, selv de nærer ønske om å leve. Dette ønske er det som hos den lavere skapning kommer til uttrykk på mange og forskjellige måter, det gir sig tilkjenne i frykt, i trangen til å søke beskyttelse eller i den intelligente måte hvorpå de ser sig omkring, som f. eks. haren og dådyret, de er stadig på vakt for å beskytte sig mot andre vesener. Ønsket om å leve kan hos det utviklede menneske gi ennu tydeligere bevis på intelligens. Såvel krig som fred er følger av menneskets ønske om å leve: den årsak som bevirker krig, er ønsket om å leve, årsaken til fred er også et ønske om å leve. Der finnes ikke en eneste normal sjel på jord som ikke ønsker å leve. Et meget nedtrykt og ulykkelig menneske vil kanskje i enkelte øieblikk utbryte: «Jeg vilde helst ikke leve, jeg søker døden.» Men dette er ikke den normale tilstand. Man vil kanskje spørre, hvorfor skulde det å dø ikke være ønskelig, når det bare vil si å befries fra dette tunge legeme? Men står det ikke til oss selv å forandre dette tunge legeme til et lett? Selv materie kan forvandles til ånd. Når det guddommelige blod begynner å sirkulere gjennom et menneskes årer, blir dette legeme ikke lenger et tungt legeme, det blir så lett som damp. Legemet er tungt, sålenge jordens vekt tynger det, men når denne

vekt fjernes, blir det lettere enn luft. Man vil kanskje spørre: «Men er ikke døden bare et intensere liv?» Den er en annen fase for liv. Legemet er et fullkomment instrument, hvorfor skulde vi ikke gjøre det beste ut av det? Hvorfor skulde vi påskynde døden, hvis vi kan forbli her og utføre noget som har verdi? Undertiden lenges vi etter døden, fordi vi ikke er oss bevisst, hvorfor vi er her, vi kjenner ennu ikke livets hensikt, og dette er grunnen til at vi lenges etter døden. Hvert øieblikk i livet har sin misjon, hvert øieblikk er en anledning. Hvorfor skulde vi la denne anledning gå tapt? Hvorfor ikke benytte hvert øieblikk av vårt liv til å arbeide mot det mål, vi er her for å fullbyrde? Det er et spørsmål om å anstrenge sig, så hvert øieblikk benyttes på best mulig måte. Dette vil i og for sig gi et menneske slik en lykkefølelse at han ikke ønsker å forlate dette liv. Selv om dødens engel kom og forsøkte å slepe ham mot døden, vilde han utbryte: «La mig bli her ennu en stund, la mig først få bli ferdig med noget jeg ønsker å fullføre.» Dette må bli vår holdning. Er et menneske i normal sinnstilstand, vil hans eneste, hans innerste ønske være å leve. Hvad viser det? Det viser, at alle andre ønsker er dukket op i mennesket efter at han kom til jorden, men ønsket om å leve, det har han bragt med sig til jorden. Men det er bare fordi han ikke forstår meningen med dette ønske, med dets natur og karakter, hemmeligheten ved det er at

han tillatér det ødelegges gjennom det som kalles død, gjennom dødelighet.

Hvis det å leve er hans innerste ønske, hvis der finnes noget guddommelig i ham, så gis der også et svar på hans ønske, og en mulighet for oppfyllelsen av dette ønske. Men hvis man ikke trenger dypt nok inn i livets hemmelighet, vil den som er uten kunnskap om liv og død, bli utsatt for skuffelse, og denne skuffelse er døden. Man kan spørre, men hvis ønsket om å leve er naturlig, vilde det så ikke være bedre å leve og forlenge legemets ungdommelighet, og hvordan kan det gjøres? Der gis tre aspekter: hinduene har personifisert dem som: Brahma, Vishnu og Maheish: Gud som Skaper, Gud som Opreththolder og Gud som Ødeleggeren. Ved å fastholde ungdommen, opstår konflikt mellem de to guder, Skaper- og Ødeleggelsesguden, fordi Ødeleggelsesguden river ned, Skaperguden bygger op. Hvis Skaperguden i dig er sterkest, vil han beseire Ødeleggelsesguden. Ikke desto mindre, intet i denne verden er blottet for skjønnhet. Har sjelen mottatt den guddommelige velsignelse, vil den glede sig over enhver uttrykksform for liv. Spebarnsalderen er interessant, barndommen har sin skjønnhet, ungdommen sin genius, alderdommen sin kunnskap og verdighet, sin visdom og skjønnhet. Der finnes ikke den tone på pianoet som ikke har sin bestemte oppgave og sin spesielle del i Naturens symfoni. Enten det så er den laveste eller den høieste tone, enten tonen er skarp, bløt eller naturlig,

hvilken toneart det enn er, såsnart en harmonisk hånd berører tonene, skapes harmoni og en symfoni blir resultatet. På samme måte er vi som toner overfor den Guddommelige Musiker, og når Hans Velsignende Hånd berører oss — hvordan våre forhold i livet enn måtte være — enten vi er barn eller ungdom, enten vi er gammel eller ung, skjønnheten vil manifestere sig og bidra sitt til livets symfoni. Feilen består i at mennesket ønsker å leve gjennom den dødelige del av sitt vesen, det er dette som bringer skuffelse. For han kjenner bare den del av sitt vesen som er dødelig, og han identifiserer sig selv med dette sitt dødelige vesen. Der finnes neppe en blandt tusen, for hvem det er klart at liv lever og død dør. Det som lever kan ikke dø, det som dør, vil ikke leve. Det er bare et livsfenomen som gjør, at — selv det som ikke lever — for et øieblikk får et skjær av liv. Når vi studerer det døde legeme, blir den største erfaring vi høster den, at ikke før har livet forlatt dette legeme, så er også hele legemets charme borte. Hvorfor er der intet tilbake av den tiltrekning som alltid var der før? Hvorfor er dette legeme blottet for all skjønnhet, all magnetisme og charme? Hvorfor trekker selv de mennesker som elsket dette vesen, sig bort fra hans døde legeme og ønsker å fjerne det? Hva er det som har forlatt dette legeme? Hva er det som er dødt? Den del er død som er hjemfallen til død, det liv som levet i det, er fremdeles ilive. Dette legeme

dekket bare et liv, nu har dette liv forlatt det. Men det levende vesen er ikke dødt, det er det dødelige hylster som dekket dette liv, som er dødt. Er det så ikke manglende kunnskap som gir et menneske frykt for døden? For hvad er i grunnen død? Hos profeten finnes et ord som sier, at de oplyste sjeler aldri frykter døden, at død er det siste de frykter. Og allikevel finnes der intet, menneskene er mere bange for å miste enn livet. Man vilde heller ofre hvad som helst i denne verden, rikdom, rang, makt eller stilling, om man bare kunde få leve. Hvis det å leve er et medfødt ønske, så er det også nødvendig å finne den måte, hvorved vi kan komme i kontakt med vårt virkelige Jeg, med det som kalles vårt vesen, oss selv, og derved befries fra det som kalles dødelighet. Det er den uvidende som bare kjenner den første etasje av sitt hus, ved å gå op i husets annen etasje får han følelsen av å være død, han vet ikke at han bare har forlatt første etasje og er gått op i annen. Hvorfor eksisterer denne uvidenhet? Fordi han aldri gjorde noget forsøk på å gå op i annen etasje. Første etasje var tilstrekkelig for ham, annen etasje eksisterte ikke for ham, til tross for den var en etasje i hans eget hus.

Kan udødelighet opnåes? Nei, den må opdages. Det gjelder bare å gjøre sitt syn klarere, med andre ord, å utforske sitt eget selv, og det er det siste vi gjør. Menneskene er meget interesserte i å utforske Tut-Ankh-Amens grav i

Egypten for derigjennem å opdage mysterier, men de tar ikke hensyn til de mysterier som ligger skjult i deres eget hjerte. Fortell dem om hvilket som helst mysterium som eksisterer utenfor dem selv, og de vil være henrykt over å opdage dem, men sier du til dem, at de må se inn i sig selv, så synes de at dette er for enkelt, de tenker: jeg kjenner mig selv, jeg er et dødelig vesen. Jeg ønsker ikke å dø, men døden venter mig. På grunn av sin forvirrede forstand skaper han vanskeligheter og forviklinger. Menneskene liker ikke den rette vei, de liker sik-sak-veien, de liker problemer. Selv om der finnes en dør foran dem, så sier de: «Nei, jeg søker ikke den.» Hvis en dør lukkes op for dem, så ønsker de ikke gå ut gjennom den, de foretrekker å forbli i sine vanskeligheter. Det synes å være en større glede for dem ikke å finne denne dør ennå på lang tid. Den som virkelig gledes ved problemer og vanskeligheter, blir forskrekket, når han ser døren åpne sig. Det ord av profeten: å dø før døden, hvad menes med det? Det menes ikke: å begå selvmord. Det menes bare at man studerer dødens betingelser og vilkår. Man behøver ikke å dø, ager å dø. Man skulde agere å dø og på den måte finne ut, hvad død er. Hele den mystiske kult består i det å agere død. Dette spill blir så midlet hvorved man lærer å forstå det mysterium, som ligger skjult bak livet. Mennesket har i sig såvel ånd som materie. Og hvad er materie? Krystallisert ånd. Hvad er ånd? Den oprinnelige

substans. Ånd kan sammenlignes med rinnende vann, materie med is. Men hvor der er vann og is, der vil vannet rinne, mens isen vil forbli hvor den er. Men dermed menes ikke, at ikke is kan gå tilbake til sin oprinnelige tilstand, det kan den, men dens time er ennå ikke kommet. Derfor vil vannet bevege sig, isen vil forbli hvor den er. Substansen vil forbli hvor den er, mens livet, ånden, går bort. Derfor, det som er nødvendig for et menneske, er å gjøre sin ånd uavhengig av det dødelige hylster, selv om det bare er for et øieblikk. Ved dette vil dødsfrykten naturlig forsvinne, fordi man allerede her på jorden begynner å se tilstanden efter døden. Det er dette fysiske hylster som — så å si — har sperret sjelen inne, sjelen finner sig selv i fengsel, den kan ikke få øie på sig selv, det den ser er ene og alene hylstret. Rumi forklarer dette så vidunderlig i et dikt han har skrevet om søvn — det er under søvnen sjelen helt naturlig blir uavhengig av sitt jordiske hylster. Rumi sier:

«Hver natt befrier Du vår ånd fra legemet og dets snarer,
Du renser den som man renser raderte tavler.
Hver natt frigjøres ånden fra dette sitt bur
og befriet hverken hersker ånden over eller beherskes den av
det.

Ved natt er fangene ubevisst om sitt fengsel.
Ved natt er heller ikke kongene sig sin herskermakt bevisst.
Da fins der ingen tanke på eller omsorg for tap eller vinning,
ingen hensyntagen hverken til denne eller hin.»

Sjelen lenges stadig efter frigjørelse fra dette fangenskap. I sin bok Masnavi begynner Rumi med dette sjelens dype lengselsrop om befrielse.

Men menes med dette sjelens befrielse ved en aktuell død, ved selvmord? Nei, ingen mystiker har lært dette, det er ikke meningen. Det er ved å agere død at man opnår kunnskap om liv og død, og det er livets hemmelighet som vil frigjøre sjelen. De forskjellige plan for tilværelse som er skjult bak det fysiske legemes hylster, begynner da å manifestere sig for det menneske, som agerer død. Alle de forskjellige former for konsentrasjon og meditasjon som Læreren foreskriver sin disippel, er alle et uttrykk for dette spill. I sig selv er de ingenting, de er et spill. Det som er av betydning, er det utbytte man får av dette spill, det man til slutt opdager. Selvfølgelig spillet begynner med selvfornektelse. Det menneske som tyve ganger om dagen sier: «Jeg», han har ingensomhelst lyst til å si: «Jeg er ikke, Du er». Men han vet heller ikke at denne hans fastholden ved Jeg, at den er kilden til alle hans vanskeligheter. Det er denne fastholden som gjør at han føler sig såret ved hver liten fornærmelse, ved hver eneste liten forstyrrelse. Den sum av lidelse som denne illusjon gir ham, er så stor, at det vilde være best for ham, om han kunde bli befridd for dette sitt Jeg. Men det er det siste, han er villig til. Han vilde gi fra sig sin siste skilling, men ikke tanken på Jeg. Det holder han fast, det er det kjæreste av alt. Her ligger den store og hele vanskelighet, den eneste virkelige hindring på den åndelige vei. Menneskene spør ofte: Hvor lenge er man nødt til å

vandre den åndelige vei? Der er ingen grense for denne veis lengde, og allikevel, er man beredt, trenges der ikke lang tid. Det tar bare et øieblikk, så er man der. Hvor det er sant hvad fortidens vise sa til sine efterfølgere: Gå ikke direkte inn i templet, gå først femti ganger rundt det. Meningen var: Bli først litt trett, gå så inn, for da setter du pris på det. Vi vurderer det som har kostet oss anstrengelse, opnår vi noget uten anstrengelse, betyr det intet for oss. Hvis staten lot oss betale skatt for den luft vi innånder, vilde menneskene protestere. Og allikevel vet de ikke, at der kan ikke trekkes nogen sammenligning mellem luften og de penger de eier. Verdien av det ene er uforholdsmessig større enn verdien av det annet. De verdifulleste ting opnåes ofte ved minst anstrengelse, derfor forstår man heller ikke deres store verd. Man vil heller ha det som er opnådd ved en stor anstrengelse og som allikevel til slutt viser sig å være lik null. Det er meget naturlig å tenke: Hvorfor skulde hvert eneste vesen ha det medfødte ønske å leve, hvis fortsatt liv er umulig? For der eksisterer jo ikke det ønske i verden som ikke har sitt svar. Svaret på ethvert ønske finnes også et eller annet sted. Opfyllelsen av hvert ønske må komme en dag. Derfor må uten tvil dette ønske om å leve også bli opfylt. Opfyllelsen av dette ønske vil si, at man formår å heve sig over den illusjon, som har sin grunn i uvidenhet om livets hemmelighet.

Kap. 3.

Hos alle levende vesener finnes ønske om kunnskap, såvel hos den lavere skapning som hos mennesket. Hvis man legger merke til fuglenes og dyrenes bevegelser, vil man se, at samtidig med deres søken efter føde, deres lek med sin make, deres beskyttelse av sig selv mot fiender, er de også interessert i alt som vekker deres oppmerksomhet, i alt som kommer til dem gjennom deres fem sanser. Lyd, farve, berøring, lukt, alle sansefølelser øver sin virkning på dem. Man kan hos dyrene tydelig spore et naturlig ønske om å vite noget, og det er dette ønske som i den menneskelige utvikling gir sig tilkjenne som nysgjerrighet. Fra den tidligste barndom synes denne tendens å være dominerende, og jo sterkere denne egenskap viser sig hos et barn, jo mere lovende er barnet, fordi dette viser at det er den sjelelige side hos barnet, som er den mest fremtredende. Blandt voksne mennesker ser vi, at de som gjør det sterkeste inntrykk på oss, er de som sammen med sin personlighet forener en strålende intelligens — bortsett fra all deres godhet og øvrige dyder. Hvis nu dette er så viktig en ting i livet, må også opnåelsen av dette være av den aller største betydning. Hva er det som skal opnåes? Det som skal opnåes, er kunnskap om den fulle sannhet, den som oppfyller livets mål.

En nysgjerrig sjel begynner med å forsøke å

kjenne alt det den ser, alt det den kommer i kontakt med. Hva den først ønsker å vite er navnet på alle ting, hva de kalles, hva de skal brukes til, hva de er, hvordan de er lavet, hvordan man kan ha den største fordel av dem, hvordan man best kan utnytte dem. Denne kunnskap er hva vi kaller lærdom. Og de forskjellige stadier i det som læres — kalt ved forskjellige navn — består i en systematisk opdeling av den kunnskap, som kan opnåes ved å studere den ytre verden. Livet er så kort, og kunnskapsområdet så uendelig stort, at et menneske stadig kan fortsette sitt studium. Kanskje studerer han bare en enkelt kunnskapsgren og finner, at et helt liv ikke er tilstrekkelig for dette studium, ikke tilstrekkelig for å opnå full kjennskap til denne ene spesielle kunnskapsgren. Så finnes der et annet menneske: Han føler sig ikke tilfredsstillet ved å berøre bare en kunnskapsgren, han ønsker å studere og kjenne mange forskjellige sider for kunnskap, og dette vil muligens — hvis han når frem — gjøre ham til hva man kan kalle en allsidig mann. Og allikevel vil dette ikke tilfredsstille hensikten med hans liv. Farabi, oldtidens store arabiske videnskapsmann, påstod at han kjente de fleste sider for kunnskap, men da han skulde avlegge prøven på sin kunnskap i musikk, viste det sig at han ikke holdt mål på det aller viktigste punkt, som ikke bestod i den teoretiske kunnskap om musikk, men i det å kunne utøve musikk.

Kunnskap kan sees under to synsvinkler, den ene er den kunnskap vi kaller lærdom, den annen viden. Lærdom kommer gjennom forstanden: «Det er så, fordi det er så». Det er kunnskap. Men der finnes en viden som ikke kan forklares med «fordi». Det kan bare sies, det er så, det kan ikke være noget annet. Den kunnskap som har et «fordi» knyttet til sig, den kan motsies de tusen ganger. En videnskapsmann, en opdager eller et lærd menneske har kanskje et argument, men så kommer der en annen som sier: «Dette er ikke, hvad jeg mener om denne sak, jeg har opdaget sannheten med hensyn til dette, og han som studerte dette tidligere, fant ikke den rette løsning.» Og slik har det alltid vært og vil bli med den ytre kunnskap. Men kommer vi til den viden som er den centrale kunnskap, så har der aldri vært nogen meningsforskjell og vil aldri bli. Alle tiders helgener, seere, mystikere og profeter — i hvilken del av verden de enn var født — når de har nådd den grad av viden, så har de også alle vært enige i den ene og samme ting, og derfor kalte de den SANNHET. Det var ikke, fordi dette var et enkelt menneskes opfatning eller fordi et annet menneske hadde gitt uttrykk for den eller fordi det var et bestemt folks trosbekjennelse eller en bestemt religions lære. Nei, det var hver eneste vidende sjels kunnskap. Og hver eneste sjel — enten det så er i nutid, fortid eller fremtid — når denne sjel engang har nådd det stadium, da den virkelig vet, vil den

forstå dette. Derfor er det vi gjennom denne kunnskap vil finne tilfredsstillelse i det mål som er hensikten med vårt komme til jorden.

Nu vil man kanskje spørre, hvad er så den kunnskap, hvordan kan man opnå den? Den første betingelse er å skille den ytre kunnskap fra den indre, det falske fra det sanne, disse to ting kan aldri forenes. Denne kunnskap består også i å skille det virkelige fra det uvirkelige. Den kunnskap som opnåes gjennom den ytre verden, er kunnskapen om det som dekker alle ting, ikke om tingenes ånd. Det er grunnen til at denne kunnskap ikke kan bli den vesentlige, fordi den er ikke kunnskapen om alle tings ånd. Det vi studerer og kaller lærdom, er kunnskapen om det som dekker alle ting, og det vi tillegger størst betydning. Vi vil kanskje si: «Men hvad skal vi gjøre, når kravene til intellektuell kunnskap og lærdom er av den art at de truer med å ødelegge vår tro på muligheten av å kunne tilegne oss kunnskap gjennom selvet?» Man får fortsette med å tilegne sig intellektuell kunnskap, inntil man føler sig tilfredsstillet eller trett av den. Man skal ikke søke føde, når man ikke er sulten. Den føde man trakter efter, når man ikke føler sult, vil vise sig å være en gift. Stort som det er å opnå kunnskap om selvet, — men er det ikke et naturlig ønske i dig, flammende som ild, — vil det aldri åpenbares for dig.

Nogen kan spørre: «Men hvorfor skal vi ikke heller søke å komme tilbunns i alle ytre ting?»

Vil vi ikke på denne måte nå inn til den samme kunnskap?» Det kunde kanskje synes så, men det er ikke mulig. Den letteste og eneste mulige vei er at man tilegner sig kunnskap om selvet. Og når denne kunnskap er nådd, vil ettervirkningene vise sig som en klar innsikt i de ytre ting, i den tingenes ånd som hører alt det ytre til. Spørsmålet dreier sig om selvet, kunnskap om selvet og hvori denne kunnskap består.

Kjenner vi ikke oss selv? Kanskje ingen av oss et øieblikk tviler på at vi kjenner oss selv. Heri ligger nettop vanskeligheten. Alle og enhver vil si: «Jeg kjenner da mig selv bedre enn jeg kjenner nogen annen. Hvad er der egentlig å lære med hensyn til mig selv? Er det mitt legemes anatomi?» Jo, den første ting er å forstå legemets konstruksjon, det er den første lekse. Gjennem dette studium vil vi finne at vårt fysiske legeme dannes av fem forskjellige elementer. Mystikerne kaller dem helt enkelt jord, vann, ild, luft og eter. Men disse må ikke sammenlignes med de videnskapelige uttrykk. Mystikeren anvender disse betegnelser, fordi de passer ham. Den næste lekse vil bli å få øie på de forskjellige sanser, sansenes organer og at hver sans representerer et av de fem elementer. Når vi så kommer til de naturlige tendenser og livsbehov, vil vi se at hver handling vi foretar oss, har forbindelse med et av disse fem elementer. Studiet av denne mekanisme vil gi oss forståelse av, at noget som jeg alltid kalte mig selv, ikke

er noget annet enn en mekanisme, dannet av fem elementer, de elementer som er lånt fra den ytre verden. Og jeg vil finne at mitt sinn, som erfarer gjennem sansenes organer, fremdeles forblir fjernt som en tilskuer, at det fornemmer og mottar fra den ytre verden gjennem formidling av denne mekanisme, som jeg kaller mitt legeme. Denne kunnskap vil hos en dyp tenker vekke forståelse av det faktum, at jeg er ikke mitt legeme, skjønt bevisst eller ubevisst finnes der ikke en blandt millioner som kommer til en klar forståelse av, at «mitt legeme er mitt instrument, jeg er ikke mitt legeme». Den som er kommet til denne forståelse, han er herre over dette fengsel, han er ingeniøren.

Nu kommer vi til det næste stadium med hensyn til kunnskapen om selvet, og det er utforskningen av det vi kaller sinnet. Bare et øieblikks studium av sinnet, og vi vil finne at våre forskjellige egenskaper, som forstand, hukommelse, tanke, følelse samt vårt ego, alle disse fem ting danner sinnet, og dette har såvel en overflate som en bunn. Bunnen er hjertet, overflaten sinnet. Enhver av sinnets egenskaper representerer et av disse fem elementer. Dette bringer igjen våre tanker hen på at selv sinnet, som står over det fysiske legeme, også det er en mekanisme. Og jo mere fortrolig man er med denne mekanisme, desto mere er man istand til å anvende den til dens fordel. Og det er manglende kunnskap om denne mekanismes hemmelig-

het som gjør, at et menneske er uvidende om sitt eget domæne. For denne kunnskap vil bringe en til å tenke: «Jeg er hverken mitt legeme eller mitt sinn, jeg er ingeniøren som eier disse to maskiner å arbeide med for å bringe det mest mulige ut av livet». Og så begynner man å spørre: «Hvad er jeg?» For til en viss grad er selv sinnet en mekanisme som er lånt fra den ytre sfære, likesom legemet er en mekanisme som har lånt sine deler fra det fysiske plan og så samlet og konstruert dem. Derfor er hverken sinn eller legeme det virkelige selv. Man tenker: «Dette er mig selv», og fordi man ikke kan se sig selv, sier man også om alt det man ser, dette er mig selv. Selvet lærer å kjenne alt undtagen sig selv. Derfor er sinnet som selvet har anvendt, blitt et slags dekke over det lys som skulde opfylle meningen og hensikten med livet.

Når dette opfattes intellektuelt, oppfyller det ikke hensikten, men det er iallfall begynnelsen på vår vandring henimot sannheten. Dette må læres ved hjelp av meditasjon, det er en process, hvorigjennem selvet løsriver sig først fra legemet og senere fra sinnet. For selvet — skuffet som det er hele livet igjennem — er ikke straks ferdig til eller forberedt på å forstå Sannheten. Det forneakter Sannheten, det bekjemper den. Dette minner om en historie som fortelles i min Divan: En løve så engang en løveunge vandre gjennom urskogen sammen med et får. Løven blev meget forbauset. Men istedetfor å løpe efter fåret, løp

den efter løveungen. Den lille løve blev bange og skalv av skrekk. Løve-far sa: «Kom med mig, min sønn, du er en løve». «Nei,» sa ungen, «jeg skjelver, jeg er bange for dig, du er helt forskjellig fra min lekekamerat, jeg ønsker å løpe videre med ham, å leke med ham og bli hos ham». «Kom med mig, min sønn, du er jo en liten løve,» sa den gamle. «Nei,» sa ungen, «jeg er ikke en løve, du er en løve, og jeg er bange for dig.» «Jeg vil ikke la dig gå, du får komme med mig,» sa den gamle og tok så ungen med sig til bredden av en innsjø og sa: «Speil dig nu og se med dine egne øine, om du er en løve eller et får.» Dette forklarer hvad der menes med initiasjon og hvad en initiator lærer sine disipler i meditasjon. Når vårt billede gjenspeiles i hjertets sjø, vil kunnskapen om selvet bli den naturlige følge.

Kap. 4.

Det er trangen til å få alle våre ønsker opfylte som gjør, at vi ønsker oss makt. Man ønsker makt for å beholde noget, gjøre noget, nå noget, utarbeide noget, tiltrekke noget, benytte noget, beherske noget og assimilere noget. Hvis det er et naturlig ønske, vil der også finnes et svar på det. Det ønske kan ikke eksistere hvorpå der ikke er et svar. Svaret på ønsket består i at man er sig dette ønske bevisst. Hvilken som helst makt vi enn opnår gjennom ytre

anstrengelser i livet, hvor stor denne makt enn måtte synes å være i øieblikket, så vil den vise sig å være skjebnesvanger, når den blir grundig undersøkt. Selv slike store makter som de nasjoner der eksisterte like før krigen, selv for dem behøvedes der ikke lang tid til å falle fra hinannen og oppløses. Der var alt, armé, krigsflåte, eiendom og et statssamfund. Et keiserdømme som det russiske, hvor lang tid tok det ikke for å bygge det op, men for å knuse det, behøvedes ikke mere enn et øieblikk. Når denne ytre kraft, til tross for det tilsynelatende strålende utseende, tilslutt viste sig å være så skjebnesvanger, da må der et sted være en skjult kraft, en kraft som det er verd å kjenne, og denne kraft er skjult i mennesket.

Et menneske som er beruset av den ytre makt han besitter, forsømmer lett å utvikle den indre, og da han stoler på en makt som ikke tilhører ham, vil han en dag bli et offer for denne makt som han sitter inne med. Når den ytre makt blir større og den indre mindre, vil denne større makt, lett fortære den personlige kraft. Dette forklarer at helter, konger, keisere i det hele mennesker med stor makt, makt bestående i arméer, rikdom eller ytre innflydelse, blir ofre for denne makt som de alltid stolte på. Og man tenker, hvis man ikke kan stole på den ytre makt hvor finnes så den kraft, man kan stole på? Denne kraft finnes i en selv. Og hvilken kraft er dette? I Sufiterterminologien kalles denne

kraft Iman, overbevisning. Og hvorpå bygges denne kraft? Denne kraft bygges på det Sufiene kaller Yakin, tro. Det er tro som kulminerer i overbevisning. Den som ikke er tilbøielig til å tro, vil aldri nå frem til en overbevisning.

Men nu kommer vi til det spørsmål: Er ikke en kraft som er utviklet i ens personlighet, en begrenset kraft? Sant nok, det er en begrenset kraft. Men ved å følge Kristi lære når han sier: «Søker først Guds rike, så skal alle disse ting tillegges eder», da vil vi opnå den kraft som er ubegrenset. Hvis det ikke var så, vilde det ikke være nogen mening i å kalle Gud allmektig. Betydningen av ordet Allmakt avhenger av vår opfatning av det. Dette lærer oss først og fremst at all kraft er en kraft. Skjønt vi i den ytre verden ser forskjellige krefter, den ene større enn den annen, begrensede krefter, arbeidende enten i harmoni eller disharmoni, for eller mot hinannen, vil man allikevel gjennom den indre forståelse erfare, at der bare finnes en kraft. Til støtte for dette sier Koranen, at intet besitter virkelig kraft med mindre det viser denne samme ene kraft, den Allmektiges kraft. Med andre ord, i det begrensede aspekt vi ser, og i det absolutte vesen vi ikke ser, bor en og samme kraft. Dette forklarer at der finnes ikke den makt som kan stå imot, ikke den kraft som formår å arbeide imot den kraft, vi kaller Allmektig kraft, alle aspekter for styrke og kraft er fra den — er i den — og alle vil til slutt assimilere den.

Så lenge menneskene streber etter å opnå makt — som vi alle på en eller annen måte gjør — så lenge vil vi, hvis vi ikke sitter inne med kunnskap om den kraft som er den alt gjennomtrengende, alltid være utsatt for skuffelser. For vi vil stadig møte begrensning. Vårt ideal vil vokse samtidig som vi vil finne, at vi selv kommer tilkort. Det er bare ved å komme i kontakt med den Allmektige Kraft, vi kan begynne å oppfatte den Allmektige og den Allmektiges fenomener. Spørsmålet er nu, hvordan kan vi komme i kontakt med denne Allmektige Kraft? Så lenge vår egen lille personlighet står i veien for oss, så lenge vi ikke kan bli kvitt den, så lenge vår egen person og alt som angår den interesserer oss, så lenge vil vi finne begrensninger. Der eksisterer bare en vei for opnåelse av denne kraft, og den vei er selvutslettelse, i Bibelen kalt selvfornektelse. Dette fortolker menneskene anderledes. De tror at selvfornektelse vil si, at man nekter sig selv all lykke og alle gleder på denne jord. Hvis det bestod i å nekte sig lykke og gleder her på jorden, hvorfor var så denne jord skapt? Bare for selvfornektelse? Hvis den var skapt bare for selvfornektelse vilde det være grusomt. For mennesket søker uophørlig etter lykke. Selvfornektelse består: i å utslette personligheten som stadig vil gjøre sig gjeldende, i å utslette det falske ego, som tvinger oss til å føle den lille makt vi kan ha over denne eller hin ting, i å utslette tanken på vårt eget vesen,

det vesen som vi kjenner som oss selv, og stille Gud istedet, utslette selvet og erkjenne Gud. Dette er den fullkomne ydmykhet. Når et menneske viser beskjedenhet ved å si: «Jeg er en ydmyk liten skapning,» så skjuler han sig kanskje bak sine egne ord. I disse ord gir han nettop uttrykk for sin forfengeligheit, og av den grunn er hans ydmykhet til ingen nytte. Når den fullstendige selvfornektelse er nådd, er ord overflødige. Hvad kan der egentlig sies? Ros og daddel blir da ett og det samme for ham, han behøver ikke å si noget om den ting. Og hvordan kan denne selvfornektelse nåes? Den kan alene nåes ved bønn, ved tilbedelse eller ved tro på Gud, ved å glemme sig selv i Gud. Troen på Gud er det første skritt. Det som nåes ved troen på Gud er, at man taper sig selv i Gud. Hvis man er istand til det, vil man erverve en kraft som er hevet over menneskelig forståelse. Den process hvorigjennem en slik kraft opnåes, kalles av Sufiene Fana. Fana er ikke nødvendigvis en tilintetgjørelse av selvet i Gud. Fana resulterer i, hvad man kan kalle en opstandelse i Gud, symbolisert i billedet av Kristus. Kristus på korset er et uttrykk for Fana, som betyr: Jeg er ikke. Ideen om opstandelse forklarer så det neste skritt, som er Baka og det betyr: Du er, d. v. s. stigning mot Allmakt. Den guddommelige ånd vil erkjennes i denne stigning mot Allmakt. Fana opnåes ikke ved å pine og plage sig selv eller ved å gjøre

sig selv mange sorger, slik som så mange asketer gjør. For hvis denne erkjennelse ikke var bestemt for dem, vilde de allikevel ikke opnå den tross alle selvpinsler. Det er ved å fornekte vårt eget lille selv, det falske selv, som dekker vårt virkelige, at vi finner inn til vårt guddommelige vesens kjerne.

Kap. 5.

Hemmeligheten ved den lykke som søkes av hver eneste sjel, ligger i kunnskapen om selvet. Mennesket søker lykke, ikke fordi lykke er hans livsopphold, men fordi lykke er hans eget vesen. Derfor, når mennesket søker lykke, søker han sig selv. Det som driver mennesket til å søke lykke, er følelsen av at han har tapt noget, som han engang eide, som tilhørte ham, som var hans eget selv. Denne mangel på lykke, som enhver sjel har følt fra den dag den kom til jorden, en følelse som stadig er blitt sterkere, den har også bragt ham til å glemme at hans eget vesen er lykke. Han begynner å tro at lykken er noget, som er erhvervet. Og da mennesket tror at lykke er noget, han må erverve sig, strever han på alle måter etter å opnå den, inntil han tross alle sine anstrengelser finner, at den virkelige lykke ikke ligger i det han kaller glede. Disse gleder er som oftest bare skygger av lykke, illusjoner om lykke, men alle disse illusjoner som skygger for

virkeligheten, forekommer som regel det almindelige menneske mere interessante enn virkeligheten selv. Et øieblikks lykke, en lykke som avhenger av noget utenfor en selv, kalles for glede. I vår dagligtale glemmer vi ofte å skjelne mellom glede og lykke. Et tidsfordriv, en adspredelse, en fornøielse som tar våre tanker bort fra livets ansvar, bekymringer og begrensninger og gir oss et øieblikks trøst, alt dette bringer oss til å tro at her er veien, som fører til lykke. Men efterhvert som vi opdager at disse ting kan ikke holdes fast, lærer vi også at ved å søke efter det vi kaller glede, er tapet ofte større enn vinningen, og så begynner vi å se oss om efter noget som virkelig kunde være en kilde til lykke. Ofte er det nettopp dette som vekker sjelen og bringer den til å søke religionens mysterium, filosofiens kjerne og mysticismens hemmelighet, om der muligens kunne finnes nogen lykke. Men alle disse ting kan bare hjelpe et menneske til å finne lykke, i sig selv er de ikke lykke. Det er sjelen som i sig selv er lykke, ikke alle de ytre ting man søker og som man tror vil bringe lykke. Bare den ting, at mennesket stadig lenges efter lykke viser at det oprinnelige element (grunnstoff) som kan kalles menneskets egentlige vesen, er ikke det som har dannet hans legeme eller sinn, men det han er i sig selv. Sinnet og legemet er redskaper. Gjennem sinn og legeme erfarer mennesket livet fullere og dypere, men de er ikke lykke i sig selv heller ikke vil det som erfares

gjennom dem, gi virkelig lykke. Det som erfares gjennom legeme og sinn er bare en slags glede, en øieblikkets illusjon om lykke. Og det er ikke bare det at slike gleder koster mere enn de er verd, men mennesket vil ofte finne, idet han søker lykke gjennom den slags gleder, at eftersom han går fremad, blir han bare mere og mere utilfreds. Dette hender meget ofte. Til hvilken side han enn vender sig, alt det han gjør, alt det han planlegger og forsøker å utføre, idet han tenker at dette eller hint vil bringe ham lykke, gjennom alt dette skaper han sig bare større vanskeligheter, fordi han søker lykke på en feilaktig måte.

Man kan spørre: Finnes lykkens hemmelighet ved å leve som asket, ved å pine og plage sig selv, slik som menneskene har gjort gjennom tidsaldre? Selv dette gir ikke lykke, det leder bare bort fra de verdslige gleder som skaper illusjon. En asket stenger sig selv ute fra verden for å få anledning til å slå inn på en annen vei. Men det hender meget ofte, at den som lever et asketisk liv, ikke selv er klar over, hvad han gjør og hvordan han gjør det. Derfor, selv om han levet hele sitt liv som asket, vilde han allikevel ikke opnå et fullt og helt utbytte av sitt liv. Hans tap vilde bli større enn hans vinning. For selv det asketiske liv er ikke lykke. Det er bare et middel til å opnå selvdisciplin, det er en trening for å finne kraft til å motstå de fristelser som stadig møter ham i livet og hindrer ham på veien mot

lykke. Uten å forstå dette, vil et menneske kanskje fortsette å leve et asketisk liv og allikevel aldri ha noget utbytte av det, akkurat som en soldat som har trenet hele sitt liv, men aldri kjempet. Mange har ansett selvfornektelse som veien til lykke, og de oppfatter selvfornektelse som det å leve et asketisk liv, som det å nekte sig selv alle flyktige, forbigående gleder. Men dette kan også sees fra en annen side, det som er skapt er ikke ment å skulle forsakes. Vi leser i Koranen: «Alt det som finnes i himlen og på jorden er skapt for mennesket.» Derfor skal heller ikke alt det som er skjønt og tiltrekkende, alt det som gir glede og behag, det skal ikke forsakes. Tingenes hemmelighet ligger i at det, som er skapt for mennesket, det er mennesket tillatt å eie, det må bare ikke binde ham. Når mennesket forsaker lykkens vei, den virkelige lykke, for å vinne gleder, da er det han handler uriktig. For selv om han fortsetter hele livet igjennom med sin søken efter den lykke som er den høieste lykke, så er det allikevel ikke nødvendig for å opnå denne lykke å bli en asket eller å nekte sig alle gleder.

Der fortelles en historie om Salomon at han hadde et syn, hvori Gud åpenbarte sig for ham og sa: «Uttal et ønske og jeg vil opfylle det.» Salomon svarte: «Skjenk mig et forstående hjerte, visdom og kunnskap.» Og Gud sa til ham: «Fordi du har søkt disse ting og ikke bedt om noget for dig selv, hverken om et langt

liv eller om rikdom, men om forståelse, se derfor har jeg opfylt din bønn. Jeg har gitt dig et vist og forstående hjerte, og jeg har også gitt dig det, du ikke har bedt om, både rikdom og ære, og jeg vil forlenge dine dager.» Dette viser at hovedsaken ikke er å forsake disse ting, men å gjøre den best mulige bruk av dem, å anvende dem riktig, ikke fjerne sig fra livet, men forbli blandt mengden, forbli i livets midte og allikevel ikke være bundet til livet. Man vil kanskje innvende: Men det vilde da være en grusom ting å rive sig løs fra dem som trenger vår kjærlighet, vennlighet og sympati. Du kan binde dig selv til den hele verden, hvis du bare ikke er av denne verden. Hvis vi koncentrerer våre tanker på den virkelige lykke som opnåes ved forståelse av selvet, og hvis vi ikke tillater at noget hindrer dette, vil vi til slutt nå den lykke som er hensikten med hver sjels komme til jorden.

Kap. 6.

Hele manifestasjonens hemmelighet ligger skjult i vibrasjon, og vibrasjon kan best betegnes med ordet bevegelse. Det er forskjellen i vibrasjon som, skilt ved linjer, danner de forskjellige plan for eksistens, og rytmen i disse vibrasjoner er forskjellig for hvert av disse plan. Hvis vi ser på livet som et hele, kan vi trekke

en linje — begynnelse og avslutning, ånd og materie eller Gud og menneske — og vi vil finne at den rytme som begynner linjen, er fin og uten forstyrrelse, mens rytmen ved linjens avslutning virker grov og forstyrrende. Disse to rytmer kan kalles livet i følelsenes verden og livet i fredens verden.

Dette er to motsatte ting: Følelsenes liv gir en øieblikkelig glede, hvorimot det liv som er det første uttrykk for liv, gir fred og kulminerer i den Evige Fred. Gleden hvor stor den enn er, stiger og faller og må ha sin reaksjon. Dessuten er glede avhengig av følelse. Og hvad er så følelsene avhengig av? Følelser og fornemmelser avhenger av det ytre liv, der må være noget utenfor en selv som fremkaller følelser, hvorimot fred er en helt uavhengig følelse i ens eget indre. Fred er ikke avhengig av nogen ytre følelse, den er noget som er ens egen eiendom. Hvis man vil spørre en, som har levet i en stadig rus av verdslige gleder, en hvem forsynet har skjenket alle tenkelige gleder, spurte man ham, hvad kunde du ønske dig foruten alt det, du hittil har oplevet? Da vilde han svare: Å få være alene. Og når så vanviddet innfinder sig, vil han trenge stadig ny sensasjon, men når også den lidenskap er over, vil det vise sig, at det han i virkeligheten lengtet efter var fred. Derfor finnes der ingen glede i verden, om enn aldri så stor, ingen erfaring, om enn aldri så interessant, som formår å gi den tilfredsstillelse som fred alene

kan gi. En fyrste vil kanskje føle sig lykkelig, når han sitter på sin trone omgitt av hele sin stab, men helt tilfreds er han bare, når han er alene. Alt annet er ham i virkeligheten helt likegyldig, det har ingen verdi, det største for ham er det øieblikk, han er alene med sig selv. Jeg har engang sett en Nizam, en stor indisk fyrste, i all hans prakt, og jeg så også hans glede ved all den fyrstelige prakt som omgav ham. Senere så jeg den samme fyrste sittende alene på et lite teppe, og i det øieblikk var han sig selv. Slik er det med hver og en av oss. Delikate retter, vellykt, skjønn musikk og alle andre gleder både i linje, farve og skjønnhet i alle former, svarende til vårt livs krav, alt dette kommer tilkort, når man sammenligner dem med den tilfredsstillelse en sjel kan oppleve, når den føler, hvad den virkelig eier i sig selv, for der finnes noget, man ikke behøver å søke utenfor sig selv, det man kan finne inne i sig selv, noget som uten sammenligning er større og mere verdifullt enn noget annet i verden, noget som ikke kan kjøpes eller selges, noget som ingen kan frarøve en og noget som er mere hellig enn både religion og bønn. For alle bønner og all hengivenhet tjener til opnåelse av denne fred.

Et godt og vennlig menneske som er kunnskapsrikt, dyktig og sterkt, opfylt av kraft, kan ikke, alle disse egenskaper tiltross, bli åndelig, hvis hans sjel ikke har funnet den rytme som er den naturlige for hans vesen, den rytme hvori

alene livets virkelige tilfredsstillelse består. Fred er ikke kunnskap, fred er ikke kraft, fred er ikke lykke, men fred er alt dette, og fred vil dessuten skape lykke. Fred inspirerer, gir kunnskap om det synlige og usynlige, og i freden vil det Guddommelige Nærvær finnes. Det er ikke de lett bevegelige, ikke de eksalterte mennesker som seirer i livets stadige kamp, det er de fredelige, de som tolererer alt, som tilgir alt, som forstår alt og som assimilerer alt. Den som mangler fred, er fattig tross alle sine skatter, enten de består i jordisk gods eller i begavelse. Den som mangler fred, er ikke i besiddelse av den rikdom som kalles guddommelig, og uten denne rikdom er menneskets liv fruktesløst. For et liv i fred er ikke et liv som kan ødelegges ved død. Mystisismens hemmelighet, filosofiens mysterium, alt dette opnåes, når fred er opnådd. Du vil uvilkårlig anerkjenne det guddommelige i det menneske som er et fredens menneske. Det er ikke den talende, ikke den argumenterende som — når alt kommer til alt — er vis. Kanskje har han både forstand, verdslig kunnskap og visdom, men han mangler allikevel den rene intelligens som er virkelig visdom. Sann visdom finnes i det fredelige menneske, for det å være fylt med fred, er tegnet på visdom. Det er det fredelige menneske som har evnen til å iakta, det er fred som gir ham evnen til skarp iakttagelse. Derfor er det den fredelige som kan forstå, for freden hjelper ham til å forstå. Det er den fredelige

som kan kontemplere. Den som ikke har fred, kan ikke kontemplere. Alle de ting som angår åndelig utvikling i livet, avhenger derfor av fred.

Og nu kommer det spørsmål: Hvad er det som gjør at menneskene mangler fred? Svaret er: Kjærlighet til sensasjon. Et menneske som alltid søker å lære livet å kjenne gjennom bevegelse, aktivitet i hvilken som helst form, han ønsker stadig mer og mer disse erfaringer, og til slutt vil han bli avhengig av det ytre liv. Derved taper han uvilkårlig sin fred, den fred som er hans virkelige selv. Når det ene menneske sier om det annet: Det menneske har tapt sin sjel. Så er det ikke sjelen som er tapt, men sjelen har tapt sin fred. Hvis man stadig er optatt av det ytre liv, hvis man alltid tenker og bekymrer sig om ytre ting, arbeider, kjemper og strider for dem, da vil man til slutt bli berøvet sin egen sjel. Selv om vi som belønning for denne kamp oppnådde noget som var utenfor oss selv, den dag vilde sikkert komme, da en som var enda dyktigere, vilde snappe det oppnådde ut av våre hender.

Man vil kanskje spørre, om det ikke er våre livsbehov som tvinger oss til å være interessert i det ytre liv, og som ikke et øieblikk gir oss anledning til å oppleve fred. Som svar på dette vil jeg si: Forutsett at det ytre liv har tatt ti av dagens timer, så har du ennu to timer tilbake, og hvis søvnen tar ti timer, har du også to timer tilovers. Det som er nødvendig for å oppnå fred, er å søke den rytme som finnes i dypet

av vårt vesen. Det er akkurat som havet: Havets overflate er i stadig bevegelse, mens havets dyp er stille. Slik er det også med vårt liv: Hvis vårt liv kastes ut på det urolige hav, er det kun på overflaten, tross alt lever vi i de store dybder, i freden. Men det gjelder å bli sig den fred bevisst som bare finnes i vårt eget indre. Det er denne fred som gir oss svar på alle våre problemer. Har vi ikke fred, vil vi opdage at så snart vi har løst et problem, dukker straks et annet og vanskeligere opp. Der er ikke ende på våre problemer, ingen ende på det ytre livs vanskeligheter. Og blir vi irritert over dem, vil vi aldri bli istand til å løse dem. Enkelte tenker: Vi vil vente, kanskje vil forholdene bedre sig, og så vil vi se, hvad vi kan gjøre. Men når vil forholdene bli bedre? De vil bli enda verre. Men enten så forholdene blir bedre eller verre, den første ting vi har å gjøre, er å søke Guds rike innen i oss. For deri består vår fred. Så snart vi har funnet freden, har vi funnet vår støtte, har vi funnet oss selv. Og til tross for all aktivitet og alle bevegelser på overflaten, vil vi bare bli istand til å bevare denne fred uforstyrret, hvis vi holder den fast ved å våkne til bevissthet om den.

Kap. 7.

I hinduenes sprog kalles plikt dharma, som betyr religion.

Jo mere vi studerer pliktens natur og karak-

ter, jo mere vil vi opdage at i pliktens ånd ligger religionens sjel. Hvis plikt ikke var så hellig, hvis den ikke spilte en så betydningsfull rolle i vårt liv, vilde en religionsform ikke bety noget for en tenkende sjel. Derfor var det meget vist av fortidens folkeslag å betegne religion som plikt eller plikt som religion. For religion består ikke i å utføre en ceremoni eller et ritual, den sanne religion er følelse eller sans for plikt. Plikt er kanskje ikke livets hensikt, men den er fyrtårnet som viser: Her er landingsplassen, her er ditt bestemmelsessted. Det er muligens ikke det endelige bestemmelsessted, men pliktens vei vil allikevel lede til livets mål.

Til tross for at et barn tilegner sig kunnskapen om plikt, etterat det er kommet til verden, ser det allikevel ut som det har bragt med sig til verden en viss pliktfølelse. Utsiktene for barnets fremtid vil avhenge av den grad av pliktfølelse, det viser sig å være i besiddelse av. Et menneske kan være lærd, dyktig, sterkt, innflytelsesrikt og allikevel, hvis han ikke eier pliktfølelse, kan du ikke stole på ham. Men såsnart du finner et menneske i hvem pliktfølelsen er levende, har du straks tillit til ham og føler, dette er et menneske jeg kan stole på. Og denne følelse vil virke sterkere på dig enn noget annet inntrykk, for i den ligger all dyd, styrke, kraft og velsignelse. Du setter pris på en venn, du kan stole på. Du setter pris på en slektning, du kan ha tillit til. Alle de øvrige egenskaper hos et menneske synes

å være overfladiske, men i alle finnes den ånd som holder dem i live og gjør dem virkelig verdifulle, og denne ånd er pliktfølelsen. De mennesker som har vunnet hele sin nasjons tillit (kanskje har der også i verdenshistorien forekommet det menneske, som har vunnet massenes tillit) de har vist sig å være virkelig store, og de er blitt det gjennom utvikling av pliktfølelsen.

Spørsmålet om plikt kan betraktes under fem forskjellige synspunkter. Et synspunkt er, at vi tenker på vår plikt overfor den yngre generasjon, overfor barn, overfor våre egne og andres barn. Vi har en bestemt plikt overfor dem som er yngre enn oss, overfor våre venner, våre bekjente som ennå ikke er utviklet nok, så de kan se tingene som vi ser dem. Og hvis vi engang er blitt oss dette bevisst, vil vi finne mange ting i livet som krever vår oppmerksomhet, overser vi dem, har vi forsømt vår plikt. Hvordan vår stilling i livet enn må være, rik eller fattig, vi eier allikevel et rike, og dette rike er vårt eget selv. Vi kan hjelpe og tjene ved tanker, ord og gjerninger, kanskje ved en handling som trenges på et bestemt tidspunkt. Ved å vie dette spørsmål all mulig oppmerksomhet — hvor materielt det enn kan synes å være — vi har derved allikevel utført en religiøs handling.

Et annet syn på plikt er, plikten overfor våre medskapninger, våre medarbeidere, våre venner og bekjente, overfor alle dem vi kommer i berøring med i det daglige liv, overfor dem vi ikke har

følelsen av hverken er eldre eller yngre eller nogen forskjell i det hele. Vår plikt overfor dem er: for det første å studere deres naturs psykologi. Er vi f. eks. nødt til å undervise dem, da ikke å optre som deres lærer. Hjelper vi dem, da ikke optre som deres velgjører. På hvilken måte vi enn hjelper, må vi gjøre det slik at vi ikke engang selv er oss det bevisst. Dette er den beste måte å tjene på. For selv det å gjøre godt er meget vanskelig, hvis vi ikke vet, hvordan det bør gjøres, men er vi istand til å vinne våre medmenneskers hengivenhet og til å yde dem små tjenester på en fordringsløs måte uten tanke på påskjønnelse eller gjengjeld, da har vi i sannhet utført en religiøs handling.

Det tredje syn på plikt er overfor dem som er eldre enn oss: vise dem sympati, vise respekt for deres alder og for de erfaringer de har oppnådd, selv om de ikke sitter inne med det samme kunnskapsforråd som vi har, for det spiller ingen rolle. Kanskje vet de allikevel noget som vi ikke vet. Vi kan ikke lære alle ting, vi kan ikke vite alle ting. Der finnes ting som bare erfaring kan lære oss, der finnes de ting som alderen fører med sig. Et menneske, hvor intelligent og dyktig han enn måtte være, besitter han ikke respekt overfor alder, respekt overfor sin eldre bror, hensynsfullhet overfor alle dem som er eldre, far, mor, bror, søster, lærer eller venn, er ikke disse følelser levende i ham, da har han ennå ikke lært religion å kjenne. For i dette ligger grunnlaget for all religion.

Det fortelles at et av profeten Muhammeds barn en dag tiltalte en slave med hans fornavn. Da profeten hørte det, sa han: «Mitt barn, du må kalle ham onkel, for han er meget eldre enn dig». I dette ligger en psykologisk aksjon og reaksjon som viser, at de som har nådd livets modne alder, de har nådd et stadium hvor deres velvilje likeoverfor de yngre blir en skatt, en levende skatt. Undertiden bringer livets beruselse — det at man er så opptatt av all verdens gjøremål, av den alltid voksende energi som følger med ungdomstiden, av ens egen makt, stilling, kunnskap og evner — alt dette bringer med sig, at man glemmer å ta hensyn. Men husk, når en anledning går tapt, så er den tapt, den kommer aldri igjen. Her i verden er vi alle vandringsmenn. På vår vandring møter vi dem som står oss nær, og som vi ser daglig. Derfor er det en anledning til å tenke på vår plikt likeoverfor dem. Husk, vi vil ikke alltid bli hos dem, heller ikke de hos oss. Livet er en drøm som vi er kastet inn i — en drøm som stadig forandrer sig. Derfor vil det å forsømme en anledning til å vise hensynsfullhet, det som utgjør en så vesentlig del av vårt daglige livs plikter, være det samme som å glemme sin religion.

Det fjerde syn på plikt er vår plikt overfor staten, nasjonen og alle de høiere og lavere personligheter som: en konge, president, kommandør, officer, sekretær, kontorist, portier eller tjener.

Et åndelig center som: en kirke eller de mennesker som er knyttet til den, prestene og kirkens menn, rådgivere eller lærere. Vi har plikter overfor dem alle og ved å iakttatte disse plikter oppfyller vi dharma, vår plikt.

Det femte syn på vår plikt er mot Gud, vår Skaper, Opretholder og Tilgiveren av våre ufullkommenheter. Kanskje noen vil si: Vi har ikke næret noget ønske om å komme hit, hvorfor blev vi sendt hit? Men dette sies bare i det øieblikk, sinnet er ute av balanse. Hvis sinnet er stille, hvis følelsene er i likevekt, vil man si: Selv om livet ikke hadde gitt mig noget annet, så har det da i det minste tillatt mig å leve under solen, det aller største privilegium. Ja, sier en, jeg arbeider og tjener selv mine penger, og det som opholder mig er, hvad jeg selv utfører. Hvem bør ha æren av dette? Men det er ikke pengene vi spiser, det vi spiser, blir ikke til i en bank. Det skapes av sol, måne, stjerner, jord og vann, av den natur som omgir oss. Hadde vi ikke luften å innånde, vilde vi dø øieblikkelig. Kan vi nogensinne bli takknemlige nok for disse naturens gaver som omgir oss? Dessuten, efter hvert som menneskene utvikler sig åndelig, vil de opdage at det er ikke bare legemet som trenger føde, men også sinnet, hjertet og sjelen, og at de trenger en føde som den mekaniske verden ikke kan prestere. Det er en føde, Gud alene kan gi og det er grunnen til at vi kaller Gud Forsørgeren. Og selv i den

tid da vi hverken hadde styrke eller forstand nok til å tjene til livets ophold, også da blev der sørget for vår føde. Hvis vi overveier dette og tenker på, at hvert eneste lite kryp, hver spire, hver liten orm som ingen tar hensyn til, at de også får sin næring, da begynner man å forstå, at der eksisterer en Forsørger, at denne Forsørger finner vi i Gud og overfor Ham har vi en plikt. Til tross for den rettfærdighet og uretfærdighet vi ser her i verden, vil en klar innsikt i vårt eget liv lære oss, at der kan ikke trekkes nogen sammenligning mellem våre feil og våre gode handlinger. Våre gode handlinger, sammenlignet med våre feil, er så få, at hvis vi skulde dømmes efter dem, vilde der neppe finnes noget som talte til vår fordel. Dette vil ikke si at rettfærdighet ikke eksisterer. Det vil bare si, hvad er det som er høiere enn loven? Kjærlighet. Og hvad er kjærlighet? Gud. I hvilken form og hvordan ser vi Guds kjærlighet? I mange former, men den skjønneste form for Guds kjærlighet finner vi i Hans medlidenhet, i Hans guddommelige tilgivelse. Overveier vi disse ting alvorlig, vil vi forstå at vi har en plikt likeoverfor Gud.

Det er disse fem forskjellige syn på våre plikter som, hvis vi tar hensyn til dem og begynner å leve efter dem, vil gi oss forståelsen av et religiøst liv. Religiøst liv er ikke det samme som å opholde sig på et religiøst sted, i en kirke eller slutte sig til et religionsfundament, alt dette er ytre ting. Den sanne religion består i å leve,

i å bli sig bevisst vår pliktfølelse såvel overfor mennesker som overfor Gud. Enkelte vil si: Hvorav kommer det, at mennesker som lever et pliktens liv, så ofte er blottet for kjærlighet, skjønnhet og poesi? Plikten har intet å gjøre med det, at der finnes mennesker som er blottet for kjærlighet, harmoni og skjønnhet. På den annen side når pliktens ånd virkelig vekkes i mennesket, da vekkes også poesien. Hvis der finnes herlig poesi i et menneske, hvis der er nogen som har erfaret kjærlighet, harmoni og skjønnhet, så er det det menneske som har nådd til forståelse av sin plikt. Vi har et eksempel i det nyfødte barn, som er kommet fra himlen og er lykkelig som englene, som er skjønn i sin uskyld, som er et uttrykk for harmoni, ja for selve kjærligheten og allikevel ikke kjenner kjærlighet, harmoni og skjønnhet. Hvorfor? Fordi han ennå ikke kjenner plikt. Men i det øieblikk pliktens ånd er vakt i et menneske, fødes poesien, og når poesien er født, åpnes hans syn fullt og helt for kjærlighet, harmoni og skjønnhet. Man kan spørre: Men er ikke plikt også ansvar, og hvordan kan vi befries for ansvarets tunge byrde? For det første er det menneske som ikke eier nogen ansvarsfølelse, befridd for denne byrde, for han ønsker ikke å påta sig noget ansvar. Han er fornøid som han er, han bryr sig ikke om hvad andre mener om ham. Han er like glad, hvem han sårer eller hvem han gjør ondt. Han føler sig lykkelig ved å passe sine egne gjøremål, på den måte er han befridd. Så er

der en annen form for befrielse, den opnåes av ham som lever et pliktens liv, som går pliktens vei så lenge, til han er hevet over alt og til slutt føler sig takknemlig og lykkelig over å ha vandret pliktens, dharmas hellige vei, for gjennom denne vei har han nådd det stadium av forståelse, hvor igjennom alene livets mening kan finnes.

Kap. 8.

Mennesket fødes ikke på jorden for å spise, drikke og sove slik som alle de lavere skapninger gjør. Mennesket fødes på jorden for å lære hvordan han skal utnytte denne fruktbare jord på beste måte, hvordan han skal vurdere de skatter denne jord inneholder og hvordan han skal bruke dem riktig. Det er på denne måte mennesket kommer i forbindelse med jorden. Sjelen som kommer fra himlen, forbindes med jorden og bærer i sig en hemmelighet som leder mot livets mål.

Det er lett for et menneske å si: «Vi kommer fra himlen, og vi er bundet til himlen og mens vi dveler fire dager på denne jord, hvad er der egentlig som tilhører oss her? Dessuten, er ikke alt det som tilhører jorden syndig? Det er bedre å flykte fra det og forlate alt det som til slutt ikke har nogen verdi.» Dette kan være sant nok, men det er ikke naturlig. Det naturlige er å forstå, hvordan man skal vurdere alt det som er skapt

på jord. Vi setter pris på det ved å vurdere det.

I mineralriket finner vi skjønnheten i juveler og i edelstener, den ene vakrere enn den annen. Og det er ikke noget som kan oversees — at selv gjennom en sten skinner det guddommelige lys, og gjør denne sten uten sammenligning større enn småstenene på veien — man kan ikke overse det vidunderlige fenomen, at selv i en sten åpenbarer Gud sin skjønnhet for oss. Blomstenes fullkommenhet, fruktenes sødme, deres fine duft og smak, kunde det tenkes at alt dette ikke var skapt i en bestemt hensikt? Gull, sølv og de andre metaller, ja alle ting vi ser og fornemmer her i verden, alt synes å ha sin bestemte mening. Den som frykter for at alt dette skal få for sterkt tak i ham, løper sin vei. Og hvad gjør han? Han taper både himmel og jord. Han har forlatt himlen og nu forlater han også jorden. Den som holder fast ved jorden, begravnes under den. Jorden får herredømmet over ham og sluker ham. Men den som forstår meningen med jorden og dens skatter, han benytter dem på beste måte ikke alene for sig selv, men også for sine medmennesker. Det er dette menneske som har levet i verden og opfylt hensikten med sitt liv.

Finner vi bare de åndelige mennesker blandt dem som lever i Himalayas huler og fjell? Finner vi ikke også store personligheter midt iblandt oss? Man hører ofte at det menneske, som hele sitt liv har kjempet med forretninger, med industri-

elle og verdslige ting, er blitt hård. Men jeg mener at den som virkelig har beseiret jorden, virkelig har opnådd den suksess, som kan kalles suksess, han har lært noget av alt dette. Det er ikke alle og enhver som har hell med sig i jordiske affærer, det er bare en blandt mange. Og den ene som når toppen, har hatt sine vanskeligheter og sine problemer, hans utholdenhet og hans tålmodighet er blitt satt på prøve. Han har bestått prøven, fordi han selv har stått midt blandt mengden og derved lært å forstå den menneskelige natur. Selv om han ikke har lest en eneste filosofisk bok og heller ikke meditert en eneste dag, har han allikevel nådd et stadium, nådd frem til en forståelse og en kunnskap vel verd å eie. Jeg har alltid ansett det som et stort privilegium, når jeg av og til har hatt anledning til å få en samtale med forretningsfolk, med mennesker som stadig har vært optatt med verdslige ting og som virkelig var nådd til tops, og jeg var rent ut forbauset over å finne at dette, istedetfor å gjøre dem hårde, til en viss grad hadde mildnet deres natur og hadde gitt dem den følelse, som kommer gjennom åndelig forståelse, en religiøs følelse, det hadde også utviklet i dem ærlighet og rettferdighetsfølelse. Ved å ha levet i denne verden så full av urettferdighet og ved å ha sett hvad man ser i forretningsverdenen, er de nådd til det punkt, da man begynner å se livet med andre øine. Man vil også møte dem som — efter å ha nådd sitt mål — sier: Jeg

gir så og så mange millioner til filantropiske formål, til opdragelse, til hospitaler o. s. v. Men det skulde undre mig meget, om en eneboer som aldri før hadde brydd sig om penger, hvis han blev betrodd millioner, om han så hadde lyst til å skille sig av med dem. Hvad det kommer an på er, om et menneske dras mot himlen eller mot jorden, og den første lekse, vi må lære oss, er å være tro mot hensikten med livet. For selv et jordisk mål — hvor materialistisk det enn måtte være — vil til slutt vise sig å ha vært et trappe-trin, selv om man ikke hadde hatt noget annet ideal foran sig.

Alle de ting som tilhører livet her på jorden, øver uten tvil sin innflytelse på mennesket. De gjør ham hårdere, gjør hjertet kaldt og tar bort de ømme følelser, han inntil nu har næret overfor dem han elsker og er avhengig av, ja overfor alle sine medmennesker. De gjør ham mere og mere fordringsfull og fordringene gjør ham urettferdig. Han blir begjærlig og hans ønskers mål blir aldri tilfredsstillet, han er aldri tilfreds. Jo mere han får, desto mindre synes han å eie. Ikke desto mindre, går han ikke gjennom denne erfaring som er hans prøve, forsøker han å gå en annen selvvalgt vei, da har han gitt avkall på en stor erfaring, den erfaring som virkelig adler sjelen. Et menneske som du kanskje i løpet av ti år ikke har forstått, vil du da lære å forstå i et øieblikk. Såsnart det gjelder spørsmål om penger, vil dette sikkert bringe for dagen

det som er skjult i ham. Av dette ser vi, det er store prøver han har gjennomgått, prøver som har gitt ham rike erfaringer og vist ham den vei som er blitt en del av hans skjebne. Derfor må et religiøst eller åndelig menneske som kanskje med forakt ser på det menneske, som bare er op-tatt med jordiske ting, han må vite, at dette er hans vei, ja til og med hans religion. Viser han sig å være ærlig i sin forretningsførsel, har han et åpent hjerte for sine kjære, for dem som står ham nær og mot hvem han har plikter, kan han holde kjærlighetens flamme brennende gjennom alt, da vil han til slutt nå et stadium, da han blir større enn en helgen, fordi han tross stormen har formådd å holde den hellige flamme vedlike.

Vi må alltid forsøke å undgå vanskeligheter, for vi vil til slutt allikevel ikke klare å komme bort fra dem. Livet på jorden er vanskelig, og eftersom jorden utvikles, vil det bli enda vanskeligere, ja det vil bli vanskeligere fra dag til dag. Hvis vi f. eks, ser på verden som et menneskelig vesen, så ser vi, at dette menneskelige vesen lever sitt liv fra barndom til alderdom. Et litet barn hvor avhengig det enn er, det er allikevel en hersker, helt lykkelig i sin mors armer eller under sin fars beskyttelse. Det har ingen bekymringer, ingen sorger, intet binder det hverken hengivenhet eller fiendskap, det er lykkelig som englene i himlen. Slik var også verdens begynnelse, spesielt den menneskelige

rases begynnelse. Hinduene har kalt den tidsalder «den gylne». Så kommer ungdomsstadiet med sin elastisitet og sine vanskeligheter men også med sitt ansvar. Ungdommen har sine egne prøvelser, sine egne erfaringer og sine egne farer. Denne ubestemmelige jordiske tilstand kalte hinduene «sølvalderen», d. v. s. den alder som er rik på skatter, ungdommens vårtid. Men eftersom livet skrider frem, kommer mennesket inn i det stadium som kalles middelalderen. Den tid da omsorg, bekymringer, engstelser og ansvar begynner. Hinduene kaller denne alder «kobberalderen». Eftersom livet utvikler sig videre, blir ansvaret stadig tyngre. Et fruktbart tre bøies under fruktens vekt, slik er det også med utviklingen. Med hvert skritt fremad følger nye og større forpliktelser og ansvar. Og allikevel må vi ikke se frem mot vanskeligheter heller ikke vente dem. Der finnes en ting som kan redde oss, og det er håpet. Denne side hører ikke inn under den metafysiske som jeg tidligere har talt om. Det jeg nu taler om, er den psykologiske holdning vi bør innta, alltid å håpe det beste og derved sikkert også opnå det beste. Det vi kan utrette, er å gjøre oss selv så sterke, at vi kan leve dette jordiske liv, og det er bare ved hjelp av overbevisningens styrke, vi kan nå det åndelige mål — likegyldig langs hvilken vei vi foretar reisen og hvordan vårt liv enn måtte være, enten det så er profesjonelt, industrielt eller merkantilt, det spiller ingen rolle — vi vil tross alt leve religion, naturens

religion, vi vil lede vårt liv i religiøs retning og gjøre det til religion. På den måte vil vi, selv om vi opnår jordisk suksess, ha tatt skritt fremad mot åndeliggjørelse.

Kap. 9.

I almindelighet møter vi to forskjellige temperamentener her i verden. Det ene temperament vil si: «Jeg ønsker ikke å høre musikk på en søndag, fordi det er en religiøs dag. Det å synes om farver er en følelsessak, se derfor ikke på bilder, de ophisser bare følelsene.» Å glede sig ved parfymen og vellukt mener han er sanselige nytelser. Så er det et annet temperament som føler farvenes vibrasjoner, som nyter god mat, som beundrer såvel den rette som den buete linje, som blir grepet av musikk og som føler sig lykkelig ved naturens skjønnhet. Hva er så egentlig forskjellen på disse to temperamentener? Forskjellen er, at det ene er levende, det annen mangler liv. Det ene er levende, fordi det er mottagelig for alle skjønnhetsinntrykk enten så skjønnheten appellerer til det gjennom øine, ører, smak eller berøring. Det annet er derimot ikke istand til å glede sig ved disse ting.

I sitt innerste vesen søker mennesket alltid lykke, harmoni og skjønnhet, men hvis han ikke kan ta imot den skjønnhet og harmoni som møter ham, øder han sitt liv, det liv som er gitt ham

som en anledning til å erfare og glede sig ved livet. Hvilken selvfornektelse ligger der i det å lukke sig selv for den guddommelige skjønnhet som omgir oss? Åpner vi oss ikke for den guddommelige skjønnhet som omgir oss, vil den skjønnhet som finnes innen i oss, ikke utvikles. Det forholder sig nemlig så, at sjelen er født med øinene åpne utad, den ser ikke det indre liv. Den eneste måte hvorved det indre liv kan vekkes, det liv som er så vidunderlig skjønt, er ved at mennesket først blir mottagelig for den ytre skjønnhet. Denne verden med dens ubegrensede skjønnhet, naturen med sin høihet, personlighetene med guddommelige immanens, hvis vi overser alt dette, hvorfor er vi da kommet hit, og hvad har vi utrettet her? Det menneske som overser alt dette, vender ryggen til alt det, han i virkeligheten søker. Derfor blir han sin egen fiende. På den måte kan han ikke bli åndelig, ikke religiøs. Ved å lukke sig for alt det skjønne som omgir ham, kan han aldri bli begeistret. Hvis den indre skjønnhet alene var livets mål, vilde ikke Gud ha skapt mennesket og sendt ham til jorden. Det er forståelsen av jordens skjønnhet som åpner synet for åndens. Enkelte vil kanskje innvende at denne ytre skjønnhet er for våre sanser og at den kan hindre vår åndelige opplysning. Det vilde den også gjøre, hvis et menneske helt gikk op i den ytre skjønnhet og bare levde for den uten å tenke på, at der finnes noget annet. Uten tvil har den ytre skjønnhet en forbigående karak-

ter, den er flyktig og derfor ikke å stole på. Den som stoler på denne skjønnhet, og er så optatt av den at han på grunn av dette har vendt ryggen til den skjønnhet som er evig, for ham er dette utvilsomt galt. Men tross alt dette har aldri en sjel nådd til den åndelige skjønnhets-åpenbaring som finnes i ens indre, uten at denne sjel først har fått sitt syn åpnet for den ytre skjønnhet.

Man vil kanskje si at et barn, som dør meget tidlig, ikke kan opnå denne åndelighet gjennom livets skjønnhet. På dette vil jeg svare at barn ofte er mere mottagelige for skjønnhet enn et voksent menneske, fordi det voksne menneske har utviklet i sig pessemisme og fordom, og på grunn av denne fordom er han ute av stand til å se den skjønnhet som et lite barn kan se og sette pris på. Når vi f. eks. møter et fremmed menneske, laver vi på forhånd en mur av våre egne forutfattede ideer og meninger mellom oss, hvorimot barnet — en engel på jord — ser på ham slik som han vilde se på sin beste venn. Hos barnet er der ingen motstand, ingen forutfattede meninger mot nogen eller noget, og derfor er barnet åpent for skjønnhet. Et barn vet ikke at han brenner sig på varmen, vet bare at ilden er vidunderlig skjønn. Barnets liv er så velsignet, nettop fordi det får leve hvert øieblikk av sitt liv i en fullstendig skjønnhetsvisjon. Og så lenge denne tilstand varer, er sjelen i Edens have. Sjelen blev drevet ut av Edens have den dag den kom

i forbindelse med den jordiske, den menneskelige natur. Man kan si: Hvis sjelen ikke i sig selv evner å sette pris på skjønnhet, hvordan vilde den så være istand til først å motta de ytre skjønnhetsinntrykk? Sjelen har en medfødt trang til skjønnhet, og det beror på manglende evne hvis et menneske ikke søker den på rette måte. Men finnes der overhodet nogen som ikke elsker skjønnhet, som ikke er istand til å sette pris på den? Det menneske nekter sig iallfall den skjønnhet, han fritt kunde nyte.

Men er så den egenskap å sette pris på skjønnhet mere åndelig enn trangen til kunnskap? På dette vil jeg svare: Hvorfra kommer egentlig kunnskap? Kunnskap vinnes gjennom iakttagelse, og iakttagelse kommer gjennom trang til skjønnhet. Først vekker en blomst opmerksomheten, så begynner man å studere på hvor blomsten kommer fra, studere dens natur og karakter, til hvilken nytte den er og hvordan den skal dyrkes. Først tiltrekkes vi av blomstens skjønnhet, dernæst av dens natur. Gjennom dette tilegner vi oss all kunnskap. Der finnes en slags kunstig undervisning, en ikke naturlig. Den kan kalles tidsbesparende. Man sier som så: «En del mennesker har studert hele sitt liv, de har gjort opdagelser og utgitt bøker, og alt det de har gitt oss, kan jeg lære bare ved å lese deres bøker.» Men et slikt menneske forstår ikke at han allikevel ikke kan lære, hvad den som skrev boken, har lært. Et menneske som f. eks. har lest Luther Burbanks

bøker, har allikevel ikke lært hvad Luther Burbank hadde lært, selv om han har lest femti bøker om havebruk. For Burbank hadde eksperimentert for sig selv, han hadde levet i haver, og hans glede ved alt dette var så stor at den ikke kan uttrykkes i ord. Et annet menneske vil uten tvil ha nytte av hvad Burbank har gitt, men kan ikke føle gleden uten at han oplever det samme som Burbank.

Efter min fortolkning vil det å være åndelig, si, det å leve. Et åndelig menneske, som har et åpent øie for poesien skjønnhet, som kan beundre det subtile i poesien, som setter pris på en melodisk skjønnhet og harmoni, som kan glede sig ved kunst og bli begeistret for naturens skjønnhet, som lever som et levende vesen, ikke som et dødt, det menneske kan kalles åndelig.

Du vil alltid finne at åndelige personligheter har tilbøielighet til å interessere sig for hvert eneste menneske de møter. Dette er tegnet på at de er levende. Det menneske som har stengt sig ute fra verden og lukket sig inne i sig selv, har bygget fire vegger rundt sig, dette kan bli den grav, han begraves i. Det menneske som er levende, vil helt naturlig se alt, og fordi han ser alt, vil han også sympatisere med alt. Han er åpen for alt, han setter pris på alt i alle, og på den måte vekker han i sig selv det sublime syn på Guds immanens.

Kap. 10.

I hver sjel lever et stadig ønske om å se tingene fullkomne i forhold til vår individuelle opfatning av fullkommenhet, og eftersom dette ønske utvides, idet vi iakttar, analyserer og eksaminerer ting og vesener, blir vi ofte skuffet og motløse. Dessuten gjør de mangler vi ser — såvel i forhold som i personer og vesener — inntrykk på oss. Men vi har en ting som holder oss oppe, og det er håpet: «Om det ikke er bra idag, vil det nok bli bra imorgen. Er det ikke fullkomment nettopp nu, vil det bli fullkomment med tiden.» Og så lever mennesket videre på dette håp. Men har man opgitt håpet, da ophører livet. Er man skuffet over et menneske, tror man ofte at man vil finne alt det man ventet sig i et annet. Er man skuffet den ene gang, håper man at resultatene en annen gang vil svare mere til ens forventninger. Alle lærere og profeter har pekt opad. Symbolsk lærer dette oss, at vi lever ved å se fremad og håpe på lysere dager, og at dette er hemmeligheten ved all lykke og fred. Men hvis mennesket utvikler i sig den idé at der ikke er noget å se frem til i livet, da ophører han å leve.

Blandt dine omgivelser vil du alltid se at de mennesker som lever og som hjelper andre til å leve, er de som ser fremad med håp og mot, og at det er disse mennesker som virkelig kan kalles levende vesener. Så finnes der andre som

ikke lever, fordi de ikke ser fremad, fordi de har tapt håpet. For selv å bli reddet, vil de klynge sig til dem som har håp, men hvis de håpefulle bare har et begrenset håp, vil alle gå tilbunns med dem. Slike sjeler er som døde. De som ikke har livshåp og livsmot, de mangler en slags åndelig energi. Normen for god helbred — slik som lægene forstår den idag — er et kraftig, robust legeme. Men den virkelige norm for sundhet er at ånden er sund, at ikke bare legemet lever, men at også ånden er levende. Den som er rede til å påskjønne alle ting, som har mot til å fullføre alle de ting som kommer i hans vei, som er full av glede og håp, villig til å gjøre sin plikt og til å utholde de lidelser som måtte ramme ham, ferdig til å påta sig ansvar, beredt til som en soldat på slagmarken å utføre alle befalinger, det menneske viser at hos ham bor ånden skjult i legemet. Men mangler han disse ting, mangler han også den fullkomne helbred og det menneske må hjelpes til å få denne energi. Håpløshet kan be-seires av tro. For det første ved tro på Gud, idet man samtidig er sig bevisst at sjelen henter sin kraft fra den guddommelige kilde og at derfor hver tanke, hver lengsel, hvert ønske kommer fra denne kilde, og at loven for fullkommenhet ligger i at dette fullbyrdes. På denne måte vil mennesket uvil-kårlig fylles med håp. Tenker man derimot: «Hvad skal jeg gjøre, og hvordan skal jeg gjøre det? Jeg har jo ikke midler. Jeg har ikke resurser heller ikke inspirasjon nok til å gjøre det.» I det

hele er man pessimist, ødelegger man selv det som ligger til grunn for ønsker, fordi man gjennom sine tvil taper det som ellers kunde vært opnådd. Ved å erkjenne Gud som vår himmelske Fader blir vi oss vår egen guddommelige opprinnelse bevisst og til- like at der ikke finnes nogen begrensning i den guddommelige Ånd og derfor er der heller ikke nogen begrensning i livet. Det er bare et spørsmål om tid. Bygger man sitt håp på Gud, er man sikker på at dette håp vil oppfylles. Det er meget interressant å studere de store menneskers liv her i verden. Og vi vil finne, at enkelte store mennesker næsten nådde frem til fullbyrdelsen av sine foretagender men at de, like før de nådde målet, fikk det hele ødelagt. Så har der igjen vært andre store mennesker som har opnådd den høieste suksess i alt de foretok sig. Og man vil opdage at de sjeler som tilhørte den første klasse, var de som hadde stor kraft, men de manglet tro, mens de andre var utstyrt med den samme kraft, men denne kraft var støttet av tro. Et menneske kan muligens besitte den største kraft, visdom og inspirasjon, men hvis han mangler en ting, tro, vil han ha ni og nitti chancer for suksess, og allikevel mangle en ting, og tapet til slutt trekke med sig hele den gevinst som tidligere var opnådd; for som engelskmannen sier: «Alt er godt som ender godt.» Eller som Østens folk sier i sine bønner: «Gjør vårt endelig- ligt godt.» Selv om det er vanskeligheter just

nu, bryr vi oss ikke om dem, fordi suksess, den virkelige suksess, vil komme til slutt.

Det er gjennom dette livssyn vi finner hemmeligheten ved forestillingen om Paradis, det alle tiders utviklede sjeler har talt om. I alle hel- lige skrifter vil du finne Paradiset omtalt som et håp om det hinsidige, et håp for fremtiden, så selv om man finner at der ikke eksisterer nogen rettferdighet her i livet, at skjønnhet mangler, at visdom ikke er å finne, at godhet er sjelden, be- gynner man allikevel å tenke at rettferdighet må eksistere et eller annet sted, at all skjønnhet, visdom og godhet må kunne finnes og at det må være i Paradis. Mennesket tenker: «Et eller annet sted eksisterer det, og jeg skal nok en dag finne det, om ikke i dette liv, så iallfall i det neste. Til slutt vil den dag komme, da mitt håp og mine ønsker oppfylles.» Dette menneske lever, og dette menneske vil oppleve å se sine ønsker oppfylt. For i virkeligheten vil ikke et menneskes, en tings, en forretnings eller en tilstands begrensning alltid vedvare. For alt vil bli fullkomment, alt maa bli fullkomment, det er bare et spørsmål om tid. Det er mot denne fullkommengjørelse vi alle streber, hele universet arbeider mot dette mål. Det er i denne fullkommengjørelse alle tiders tenkere og store sjeler har sett sitt Paradis, for det er Gud som ønsker gjennom mennesket. Derfor er det heller ikke menneskets ønske, det er Guds ønske, og det vil engang fullbyrdes.

hele er man pessimist, ødelegger man selv det som ligger til grunn for ønsker, fordi man gjennom sine tvil taper det som ellers kunde vært opnådd. Ved å erkjenne Gud som vår himmelske Fader blir vi oss vår egen guddommelige opprinnelse bevisst og tillike at der ikke finnes nogen begrensning i den guddommelige Ånd og derfor er der heller ikke nogen begrensning i livet. Det er bare et spørsmål om tid. Bygger man sitt håp på Gud, er man sikker på at dette håp vil oppfylles. Det er meget interessant å studere de store menneskers liv her i verden. Og vi vil finne, at enkelte store mennesker næsten nådde frem til fullbyrdelsen av sine foretagender men at de, like før de nådde målet, fikk det hele ødelagt. Så har der igjen vært andre store mennesker som har opnådd den høieste suksess i alt de foretok sig. Og man vil opdage at de sjeler som tilhørte den første klasse, var de som hadde stor kraft, men de manglet tro, mens de andre var utstyrt med den samme kraft, men denne kraft var støttet av tro. Et menneske kan muligens besitte den største kraft, visdom og inspirasjon, men hvis han mangler en ting, tro, vil han ha ni og nitti chancer for suksess, og allikevel mangle en ting, og tapet til slutt trekke med sig hele den gevinst som tidligere var opnådd; for som engelskmannen sier: «Alt er godt som ender godt.» Eller som Østens folk sier i sine bønner: «Gjør vårt endelig godt.» Selv om det er vanskeligheter just

nu, bryr vi oss ikke om dem, fordi suksess, den virkelige suksess, vil komme til slutt.

Det er gjennom dette livssyn vi finner hemmeligheten ved forestillingen om Paradis, det alle tiders utviklede sjeler har talt om. I alle helige skrifter vil du finne Paradiset omtalt som et håp om det hinsidige, et håp for fremtiden, så selv om man finner at der ikke eksisterer nogen rettfærdighet her i livet, at skjønnhet mangler, at visdom ikke er å finne, at godhet er sjelden, begynner man allikevel å tenke at rettfærdighet må eksistere et eller annet sted, at all skjønnhet, visdom og godhet må kunne finnes og at det må være i Paradis. Mennesket tenker: «Et eller annet sted eksisterer det, og jeg skal nok en dag finne det, om ikke i dette liv, så iallfall i det neste. Til slutt vil den dag komme, da mitt håp og mine ønsker oppfylles.» Dette menneske lever, og dette menneske vil oppleve å se sine ønsker oppfylt. For i virkeligheten vil ikke et menneskes, en tings, en forretnings eller en tilstands begrensning alltid vedvare. For alt vil bli fullkomment, alt maa bli fullkomment, det er bare et spørsmål om tid. Det er mot denne fullkommengjørelse vi alle streber, hele universet arbeider mot dette mål. Det er i denne fullkommengjørelse alle tiders tenkere og store sjeler har sett sitt Paradis, for det er Gud som ønsker gjennom mennesket. Derfor er det heller ikke menneskets ønske, det er Guds ønske, og det vil engang fullbyrdes.

Livet på det fysiske plan er begrenset, men den kraft som ligger i et ønske, er ubegrenset. Hvis et ønske vanskelig kan oppfylles her på det fysiske plan, beholder det allikevel sin kraft, for et ønske er sterkt nok til å fullføre sitt arbeide idet det hever sig, eller, når det befries fra dette fysiske plans begrensninger. Dette er grunnen til at håpet om et Paradis er gitt oss av de Store. Den fjerde bønn i Bibelen lyder så: Skje Din vilje som i himlen så og på jorden. D. v. s. at der på grunn av begrensning oppstår vanskeligheter selv da, når det gjelder oppfyllelsen av Guds vilje her på jorden. Derfor har hvert eneste menneskes ønske sin vanskelighet, til tross for at Guds ønske finnes i hvert menneskes ønske. Skjønt der altså eksisterer vanskeligheter i denne fysiske verden, fordi den er begrensningens verden, så kjenner ønsket ingen begrensning. Men ønsket kan bli dempet, svekket og avkreftet ved stadig å stilles ansikt til ansikt med dette fysiske plans begrensninger. Et ønske styrkes gjennom håp, opmuntres gjennom tro, derfor finnes ikke det ønske — hverken stort eller lite — som ikke en dag vil oppfylles, om ikke her på jorden så i himlen. Og det er denne oppfyllelse av våre ønsker som kan kalles Paradis. «Himlen er våre opfylte ønskers visjon, helvede er skyggen av en sjel som pines i ild.» En mann kom og sa til Ali: «Fortell oss om det hinsidige, om oppfyllelsen av våre ønsker der. Tenk om det ikke var sant, da vilde jo alle våre anstrengelser her på jorden være

bortkastet.» «Intet vil være bortkastet,» svarte Ali, «hvis ikke ønskene blev oppfylt, vilde du og jeg ha de samme erfaringer. Men er det sant, at der finnes et Paradis, da vil du tape og jeg vinne, for jeg har forberedt mig på det, mens du har hånet det.»

Men mange av dem som venter et Paradis hinsides eller venter at alle ønsker skal oppfylles på den annen side, de ser muligens litt forskjellig på det. Enkelte mener at et ønskes makt er så stor, at vi ikke må tillate det å vente til et annet liv, for hvis noget kan utføres idag, hvorfor så vente til imorgen. Livet er en anledning. Ønsker har den største kraft, og fullkommengjørelse er et løfte, gitt sjelen. Vi søker fullkommenhet, fordi fullkommenhet er skapningens høieste mål. Alle tings kilde er fullkommen, vår kilde er fullkommen, vårt mål er fullkomment, og derfor arbeider hvert atom i universet mot fullkommengjørelse, og før eller senere må atomet nå sitt mål. Velsignelsen består i at man når denne fullkommenhet bevisst, var det ikke så, vilde det ikke stå skrevet i Bibelen: «Bli I fullkomne som Eders Fader i himlen er fullkommen.»

Kap. 11.

Et menneske som er sig sine plikter bevisst, som legger stor vekt på sitt ideal, har lett for å si til et annet menneske som bare er optatt av

pengeaffærer: «Du streber etter denne jords skatter, jeg derimot utfører det jeg anser for å være min plikt.» Og det menneske som vandrer veien mot himlen, hvis håp er rettet mot Paradiset, han vil lett fristes til å si til en som søker fornøielser, «du er optatt av livets forbigående gleder, mens jeg arbeider for det kommende liv.» Men det menneske som har det travelt med å tjene penger, han kan også si til den som samvittighetsfullt utfører sine plikter, og til den som eier et høit ideal: «Hvis du var nødt til å gjennomgå mine erfaringer, vilde du også kunne se noget verdifullt i dette.» Den sjel som søker jordiske gleder, kan svare den som søker Paradiset med Omar Khayyams ord: «O min elskede, fyll den kopp som befrier nuet, med fortids anger og fremtids frykt. Imorgen? Hvorfor? Imorgen vil jeg muligens være mig selv med gårsdagens sytti tusen år.» Dette svar viser at alle søkende sjeler, såvel de hvis ideal er rikdom og fornøielser, som de som søker Paradis, alle må de gå sin spesielle vei, og samtidig som de følger sin egen vei, har de sine egne grunner for det. Den enes grunn stemmer kanskje ikke overens med den annens, til tross for at de hver for sig forsøker å finne sin vei mot målet. Med større eller mindre vanskelighet, før eller senere, vil alle en dag nå frem til livets mål.

Kanskje vil man spørre: Hvilken av de fire veier er den beste for opnåelse av livets mål? Den vei er den beste som passer dig best. Det ene

menneskes vei passer ikke for det annet. Fordi menneskene tror de selv handler riktig, er de ofte tilbøielige til å beskyldte andre for å handle uriktig. Men livets mening og hensikt er hevet over alt dette. Opfyllelsen av dette mål ligger hverken i et Paradis eller i idealet, hverken i fornøielser eller i verdens rikdom. Dette mål opnåes, når mennesket har hevet sig over alle disse ting. Det er dette menneske som er istand til å tolerere alt, forstå alt, assimilere alt og som ikke vil føle sig støtt over noget, selv om det ikke faller sammen med hans anskuelser, selv om det ikke nettop er hans vei. Heller ikke vil han se på ham med forakt, men han vil erkjenne at i dypet av hvert menneskelig vesen finnes den guddommelige gnist som forsøker å heve sin flamme mot målet.

Når mennesket har nådd dette stadium, da har han hevet sig over denne verdens begrensnig. Da er han berettiget til å erfare gleden over å være kommet livets virkelige mål nærmere. Og da vil han i alt det han sier og gjør bli istand til å fullføre målet. Likegyldig om det for verden synes å være riktig eller uriktig, han fullfører allikevel sitt mål. Jeg har f. eks. sett hellige sjeler delta i en religiøs procession, som muligens var arrangert av ganske almindelige mennesker, tusener gjorde en festdag av den, de spilte og danset foran den, sang og moret sig, og blandt disse har jeg sett høit utviklede sjeler, helgener, og de utførte det samme som alle de andre i processjonen. Man vil kanskje

spørre, var det nødvendig, var det godt for deres egen utvikling eller hadde de nogetsomhelst utbytte av det? Nei, og allikevel det hindret ikke deres utvikling, de er hvad de er, de vet hvad de vet. Et voksent menneske blir ikke barn, fordi om han leker med barn. Han innretter sig bare i øieblikket efter barnet, slik at han blir et passende selskap for det. Salomon, satt han ikke på sin trone og bar han ikke sin krone, men blev han mindre vis for det, eller blev han berøvet sin åndelighet ved det? Nei, Salomon var hevet over alt dette. For ham var hverken tronen eller kronen noget annet enn et skuespill han for øieblikket tok del i, det var et tidsfordriv. Vi vet at Krishna deltok i slaget ved Mahabarata. Et egenrettferdig menneske vil muligens anse det for å være grusomt, og vil fordømme Krishna for det. Men hvad ligger der i denne ytre foreteelse? Det var den sanne kjærlighets, visdoms, rettferdighets og godhets høieste virkeliggjørelse. Sjelen hadde nådd sin utviklings høidepunkt. Selv i våre dager vil kanskje et almindelig menneske dømme denne handlemåte og si: «Hvordan kunde han være en stor Mester som ledet Arjunas armé?»

Men dette lærer oss, at jo lenger vi kommer frem på utviklingens vei, desto mere tolerant blir vi. De ytre ting spiller så liten en rolle, det er den indre forståelse det kommer an på. Hvor hellig vår plikt enn måtte være, hvor meget vi enn måtte håpe på et Paradis, hvor megen

glede vi enn måtte finne i jordiske skatter, livets mål består allikevel i det å være hevet over alt dette. Når sjelen befries for alt som er disharmonisk og for alle uoverensstemmelser med andre, da er det den får sin naturlige holdning: å være tolerant og tilgivende. Livets mål oppfylles, når sjelen løftes til de høieste høider, senkes til de dypeste dybder, når synskretsen utvides, så den gjennomtrenger livet i alle dets sfærer, når sjelen taper sig selv for til slutt å finne sig selv. Ved å fullbyrde livets hensikt, oppfylles målet for all skapning. I denne oppfyllelse ligger ikke det at et menneske har opnådd noget for sig selv, men det er Gud selv som ser sitt mål fullbyrdet.

Kap. 12.

Hvis en Sufi blir spurt hvad var hensikten med skapelsen, vil han svare, at den Vidende, den Allvidende, ønsket å kjenne Sig Selv, og at det bare er en måte, hvorpå Han kan lære Sig Selv å kjenne, og det er å gjøre Sig Selv forståelig for sitt eget vesen. For intelligens er i sig selv et vesen, men intelligens kjenner ikke sig selv. Det intelligente vesen lærer sig selv å kjenne ved at der forelegges ham noget, som kan forståes. Derfor måtte den Allvidende manifestere Sig, Han måtte bli et objekt som kunde kjennes og gjennom denne kunnskap når Han fullkommenhet. Det vil ikke si at den Allvidende manglet fullkommenhet, all fullkommenhet tilhører Ham. Det

er bare den forskjell, Han blev sig sin fullkommenhet bevisst. Målet for all manifestasjon ligger derfor i bevisstheten om fullkommenhet.

En Sufi sier: «Gud er kjærlighet,» og det er sant, men kjærlighet alene var ikke tilstrekkelig. Kjærligheten måtte skape sig et objekt for sin kjærlighet, for å se sin egen natur, for å erfare sin egen karakter, for å måle sitt eget mysterium, for å finne sin egen glede. Seden f. eks. har i sig både blad, blomst og frukt, men forutsetningen for at målet nåes er at seden legges i jorden, at den får vann, at dens frø åpner sig og at den ved solens hjelp formår å heve sig op av jorden og frembringe både blomster og frukter. Det menneske som ikke ser alle tings årsak, er på sedens stadium; hans sinn er på det utviklingstrin hvorpå seden befinner sig, før den er begynt å spire, før den er blitt frø og har erfaret at den kan utfolde sig til plante.

Ikke før begynner sjelen å utfolde sig og gjennom livet erfare det mål som ligger skjult inne i den, før den også begynner å føle gleden ved det. Den begynner å forstå hvilket privilegium det er å leve, begynner å sette pris på alt og å undres over alt. Den vil finne en viss glede ved enhver erfaring — god eller ond — og i denne glede ligger opfyllelsen av livets hensikt. Denne glede erfares ikke alene gjennom de behagelige ting, men også gjennom smerte og lidelse, ikke alene gjennom hell, men også gjennom uhell. For det ligger en viss lykkefølelse skjult ikke bare i det lyse og

glade hjerte, men også i det knuste. Ingen erfaring er verdiløs, og spesielt er intet øieblikk i livet bortkastet for den sjel som begynner å ane dette mål, for en slik sjel vil under alle forhold og gjennom alle erfaringer lære å forstå livets hensikt.

Dette kan illustreres ved et lite eksempel: En djinn (et usynlig englelignende vesen) ønsket å more sig, og da han skulde gjøre det, bragte han sig selv i en vanskelig situasjon. Han var sterk og sa til sig selv: «Bli en klippe», og så blev han en klippe. Men ved å forvandles til klippe, begynte han å føle sig ensom, handlingsløs, overlatt til sig selv i ødemarken, uten bevegelse, uten frihet og uten erfaringer. For en djinn følte dette som et forferdelig fangenskap. Men han måtte ha tålmodighet i mange år, før han kunde forvandles til noget annet. Det vil ikke si at han som klippe ikke kunde fornemme liv, for selv klippen lever og forandres, men en klippe er en klippe, ikke en djinn. Det var først efter tusener av års tålmod at klippen omsider smuldret hen og opløstes til jord. Og da så djinnen kom ut av jorden som en plante, blev han usigelig lykkelig over å få vokse og bli et tre. Den tanke gledet ham: «Fra å være en klippe, er jeg nu en plante. Jeg kan nu langt bedre nyte luften og kan bevege mig, når vinden blåser.» Djinnen smilte til solen, badet sig lykkelig i regnet og var lykkelig over å kunne frembringe blomster og frukter, men samtidig var

hans innerste ønske ennå ikke tilfredsstillet. Han levde stadig i det håp engang å kunne sprengre også dette fengsel, han hadde følelsen av å være stedbundet og begrenset i bevegelse. Vår djinn måtte vente lenge, lenge, før han blev befridd fra denne begrensning. Selvfølgelig var det bedre å være plante, men det var allikevel ikke den erfaring han hadde ønsket sig. Så en dag råtnet frukten og endel av den blev til en liten orm. Djinnen blev meget begeistret ved å føle: «Nu kan jeg bevege mig, nu er jeg ikke lenger bundet til et bestemt sted.» Litt efter litt kunde ormen ånde, den levet i solskinnet, fikk vinger og begynte å flyve. Djinnen var ennå mere begeistret: «Nu er jeg begynt å flyve». Den fløi gjennom luften fra den ene opplevelse til den annen, den følte fuglens liv, den kunde sitte i trerne og vandre på jorden, og mens den mere og mere frydet sig over livet på jorden, blev den en dag til en stor fugl. Nu kunde den både flyve og gå og dens tyngde gjorde den grov, så den en dag blev til et dyr. Nu var han strålende lykkelig, fordi han ikke lenger var en fugl, nu kunde han jo forsvare fuglene mot alle andre dyr som vilde drepe dem. Gjennem disse gradvise forandringsprosesser nådde vår djinn til slutt det stadium, da han blev et menneske. Han så sig omkring og tenkte: «Dette er hvad jeg var bestemt til å bli, og jeg kan nu — som djinn — se alle disse forskjellige legemer jeg har benyttet, for derved å bli mere fri, mere mottagelig

og følsom, for fullt og helt å kunne forstå alle ting og glede mig ved dem. Jeg kunde aldri ha fått et mere passende vehikel enn dette.» Og allikevel tenkte han: «Selv ikke dette vehikel passer mig, ønsker jeg å flyve, har jeg ikke vinger og jeg har også trang til å flyve. Jeg går på jorden, men eier ikke løvens styrke. Jeg føler, jeg tilhører himlen, men vet ikke hvor den finnes.» Dette bragte vår djinn til å søke det han savnet, og til slutt fant han ut: «Jeg var djinn såvel i klippen som i planten, i fuglen som i dyret, men jeg var en fange og mine øine var tilsløret, jeg kunde ikke se mitt eget vesen. Først efterat jeg er blitt et menneske, begynner jeg å forstå at jeg var en djinn. Men også i menneskelivet finner jeg store begrensninger: «Ikke har jeg frihet til å uttrykke mig, ikke til å bevege mig, heller ikke har jeg et uavhengig liv og ikke den virkelige kunnskap.» Denne tanke var det som bragte ham til hans virkelige hjem, tilbake til djinn-livet. Og dit nådde han med en seierherres følelse, med en herskers storhet, med en konges prakt og en keisers verdighet, for han forstod: «Skjønt jeg har lidt, har jeg allikevel vært lykkelig, jeg har høstet erfaringer, jeg har lært tilværelsen å kjenne, og jeg er blitt det jeg er.»

For å kunne kjenne Sig Selv har den Alvidende manifestert sig som menneske. Og hvad kan der så gjøres fra menneskets side for å hjelpe Ham, så dette mål kan nåes? Ved at mennesket stadig

søker å finne svar på hvert spørsmål som oppstår i hans hjerte. Menneskene har naturligvis mange slags sinn. Et sinn vil stadig gruble over et eller annet spørsmål, og bry sig med ting som er verdiløse, og et slikt sinn vil gå ut av den samme dør, det kom inn av. Det menneske vil plage sig selv, lide skibbrudd på sin sjel og vil aldri finne sig tilfreds. Der finnes ikke det spørsmål som ikke har sitt svar. Svaret er intet annet enn et ekko av spørsmålet, et fullkomment ekko. Derfor må menneskene heve sig over den forvirrede sinnstilstand, som bare hindrer ham fra å motta svar på alle de spørsmål som oppstår i hans hjerte, enten de så kommer innenfra eller utenfra. Det er ikke nødvendig å utføre mirakler for å bli åndelig. I det øieblikk vårt hjerte er istand til å besvare ethvert spørsmål som oppstår i det, er man allerede på veien. Det som først bør læres, utsetter menneskene til sist. Og det som bør læres i siste øieblikk, ønsker menneskene å vite først. Det er dette som bringer slik forvirring i så manges sjelers liv.

Denne tanke støttes også av Kristus i Hans ord: «Søker først Guds rike og Hans rettferdighet, så skal alle disse ting tillegges Eder.» Det er just dette menneskene ikke ønsker å søke. De ønsker å finne alt annet enn just dette. Og hvor kan det finnes? Ikke ved å kjenne et annet menneske, men ved å kjenne sig selv. Et menneske som anvender hele sitt liv til å dømme andre, selv om det skjer på den mest intelligente måte,

blir tåpeligere og tåpeligere for hvert skritt han tar, og til slutt vil han bli fullstendig sløv. Det menneske derimot som setter sig selv på prøve, studerer og iakttar sig selv, sin holdning, sitt syn på livet, veier og måler sin tanke, tale og handling, han har lært selvdisciplin, og det er dette menneske som er istand til å forstå sine medmennesker. Meget sjelden møter vi den sjel som er beskjeftiget med sig selv for derved å erverve sig menneskekunnskap. Næsten alle og enhver synes å være optatt med andre menneskers liv. Og hvad vet de til slutt? Intet. For finnes der et Guds rike, så må det være å finne inne i oss selv.

I kunnskapen om selvet ligger livets fullbyrdelse. Kunnskap om selvet vil si, kunnskapen om legeme, sinn og ånd. Kunnskapen om åndens forbindelse med legemet og legemets med ånden. Kunnskapen om våre behov, om våre dyder og våre feil. Kunnskapen om våre ønsker og om hvordan vi skal opnå dem, hvad vi bør forsøke å erverve oss og hvad vi må renonsere på. Trenger vi inn til dypet av denne kunnskap, vil vi finne et helt ubegrenset kunnskapsområde. Det er denne kunnskap som gir oss innsikt i den menneskelige natur og som leder til kunnskap om all skapning. Og gjennom denne kunnskap vil vi til slutt få kunnskap om det Guddommelige Vesen.

Kap. 13.

Hensikten med livet kan i korthet uttrykkes så: Det eneste Vesen gjør sitt Vesens Enhet forståelig for Sig Selv. Han passerer de forskjellige evolusjonsplan eller de plan hvorigjennem han opnår forskjellige forandringer for derved å kunne klargjøre for Sig Selv sin Enhet. Men så lenge dette mål ikke er fullbyrdet, har ikke den Ene, det Eneste Vesen, nådd sin høieste tilfredsstillelse, den hvori den Guddommelige Fullkommenhet består. Man kan spørre: «Er mennesket alene det organ hvorigjennem Gud virkeliggjør sin Enhet?» Gud virkeliggjør sin Enhet gjennom sin egen Natur, fordi Gud er En, virkeliggjør Han sin Enhet gjennom alle ting og gjennom mennesket virkeliggjør Han den til fullkommenhet. På et tre finnes der f. eks. mange blad, og skjønt det ene blad er forskjellig fra det annet, er forskjellen allikevel ikke stor. Tar vi så planter, ormer, fugler og andre dyr, skiller de sig alle fra hinannen, men forskjellen er ikke så tydelig som hos mennesket. Tenker man på den store variasjon i de utallige menneskelige former — og det ser ut som ikke to er nøiaktig lik hinannen — så er alene dette i sig selv et levende bevis på Guds Enhet. For å bevise dette skrev Asaf-Nizam et herlig dikt. — Der står bl. a.: «Du ser på mig med forakt, jeg innrømmer at jeg er foraktelig. Men kan du tross dette vise mig et annet foraktelig vesen lik mig?» D. v. s. der finnes muligens et enda verre menneske, og alli-

kevel, de kan ikke sammenlignes, for den ene er ikke lik den annen. Beviset på enhet; på forening, er et stort fenomen, for i Guds skapning finnes ingen konkurranse, ingen konkurrerer med Skaperen. Med andre ord: Det vilde være uverdigg om det Eneste Vesen skulde føle: selv i denne variasjonenes verden finnes der en som er lik Mig. Han holder på sin stolthet og sier: «Ingen er lik Mig.» Selv i den usleste forklødning er han uten sammenligning. Kanskje vil man spørre: Men virkeliggjorde ikke Gud sin enhet, før mennesket blev født på jorden? Men hvem kan uttale sig om hvor mange ganger mennesket er født på jorden og igjen forsvunnet fra den? Vi kjenner vår planets historie. Men hvor mange planeter eksisterer, hvor mange millioner år og ubegrensede tidsperioder, hvor mange skapelser har opstått og hvor mange gått under? Hvad der virkelig kan sies, er bare dette: Man kan ikke tale om Guds fortid, nutid eller fremtid. Man kan bare gi en idé — som er den centrale for alle sannhetsaspekter — den, at det er Det Eneste Vesen som eksisterte, som eksisterer og som vil eksistere og at alt det vi ser, er Hans underverk.

Der finnes en liten historie som forklarer mysteriet om livets mening: En fe vilde more sig og fant derfor på å besøke jorden. Barna hadde lavet sig et lite dukkehus. Men det var vanskelig for feen å komme inn i de rum, hvor bare en dukke kunde slippe inn. «Vel,» tenkte feen, «jeg vil finne en utvei. Jeg vil simpelthen sende min

ene finger inn en vei og min annen finger en annen, sende hver enkelt del av mig inn hver sin vei.» På denne måte kom feen inn opdelt i forskjellige stykker, og hvert stykke gikk gjennom de forskjellige deler av dukkehuset. Når så den ene del møtte den annen, skubbet de til hinannen og det var alt annet enn behagelig. Så opstod der kamp mellom feens forskjellige deler: «Hvorfor kommer du iveien for mig, dette var min vei, hvorfor benytter du den?» Hver eneste del av feen viste interesse for en eller annen ting i dukkehuset. Men så kom det tidspunkt, da denne interesse tapte sig, da en del av feen ønsket å forlate dukkehuset, mens der var andre deler som ikke ønsket å slippe dem ut. De holdt fast på dem og sa: «Du må bli her, du får ikke lov til å gå.» Enkelte deler ønsket å puffe andre ut, men det var ikke mulig å få dem ut. Den fullstendigste forvirring opstod, fordi den ene del ikke visste at den annen tilhørte samme fe som den selv, men ubevisst følte den ene del sig tiltrukket av den annen, fordi de alle var deler av det samme legeme. Til slutt begynte feens hjerte å røre på sig. Og hjertet beroliget hver av de andre deler og det sa: «Du har tilhørt mig, jeg ønsker å trøste og tjene dig. Er du bedrøvet, vil jeg forsøke å hjelpe dig i dine sorger. Behøver du nogen til å tjene dig, er jeg villig til det. Mangler du noget, ønsker jeg å bringe dig det, for jeg vet hvor du føler dig plaget i dette dukkehus.» Men enkelte svarte: «Vi føler oss

slett ikke plaget, tvert om vi morer oss her, hvis det er noget som foruroliger oss, er det bare det, at vi ønsker å forbli her.» Hjertet sa: «Vel, jeg vil se på dere og jeg vil more mig. Med dem som er bekymret, vil jeg sympatisere, med dem som morer sig, vil jeg glede mig.» Dette var den del av feens vesen som var sig bevisst, at dens atomer var spredt rundt om. Men dette visste ikke atomene, skjønt de tilhørte det samme legeme, bevisst eller ubevisst følte de sig tiltrukket av hjertet. Slik er hjertets makt. Som solkraften forvandler den mottagelige blomst til en solblomst, slik forvandlet feens hjerte hver mottagelig del av feens vesen til et hjerte. Og fordi hjertet i sig selv var lys og liv, så kunde dukkehuset ikke lenger holde det fast. Hjertet kunde føle glede ved dukkehuset, men samtidig kunde det også flyve bort. Hjertet frydet sig i bevisstheten om at alle atomene tilhørte dets legeme og at det arbeidet gjennom dem, gjennom alle dets legemes organer. På den måte omskapte hjertet med tiden hvert av sine organer til et hjerte og deri lå opfyllelsen av dette fenomen.

Gud er kjærlighet, og hvis Gud er kjærlighet, er kjærlighet for hellig til å benyttes bare som et tomt uttrykk uten å legge en dypere mening i ordet. Et menneske for hvem kjærlighet virkelig betyr noget, hans leber er lukket, han kan vanskelig uttale sig. Kjærlighet er en åpenbarelse i sig selv. Intet studium kreves, ingen meditasjon trenges, ingen fromhet er nødvendig. Er

kjærligheten ren, er kjærlighetsgnisten tendt, da behøver ikke mennesket å søke annetsteds hen for å opnå åndelighet. For åndelighet finnes innen i ham selv. Man må puste til gnisten, inntil den blir en varig flamme. De gamle ildtilbedere tilbad ikke en ild som sluknet, de tilbad en stadig brennende ild. Hvor finnes denne stadig brennende ild? I vårt eget hjerte. Den gnist som gløder et øieblikk og så dør hen, den tilhører ikke himlen, for i himlen er alle ting evigvarende. Det forgjengelige hører annetsteds hjemme.

Kjærlighet er blitt til et ord fra leksikonet, ordet anvendes de tusen ganger om dagen uten at man legger nogen betydning i det. For den som virkelig vet hvad kjærlighet betyr, uttrykker ordet: Tålmodighet, utholdenhet, toleranse, offer og ønsket om å tjene. Alle slike ting som: godhet, ydmyghet, beskjedenhet, gavmildhet, vennlighet, de er alle uttrykk for kjærlighet. Det blir det samme, om vi sier: «Gud er alt og alt er Gud,» eller vi sier: «Kjærlighet er alt og alt er kjærlighet.» Det er ved å finne og føle kjærligheten, ved å erfare dens varme og se dens lys i verden, ved å oprettholde dens glød, ved å holde kjærlighetsflammen høit, så den som en hellig fakkel kan lede oss på reisen gjennom livet, det er da livets hensikt nåes. Sett i forhold til livets almindelige standard, regnes et menneske med sund sans for å være normalt, vel skikket for denne verden. Men sett fra et mystisk synspunkt, kan bare det menneske regnes for å være

skikket for denne verden som er begynt å føle sympati for sine medmennesker. Hvad opnår vi ved å studere filosofi, mysticisme eller ved koncentrasjons- og meditasjonsøvelser? Vi erhverver oss en evne som vil gjøre oss skikket til å tjene våre medmennesker bedre.

Sannheten er enkel. Men nettop fordi den er enkel, vil sjelen ikke ta imot den. Vårt liv her på jorden er slik at alt det vi vurderer høit, må vi også betale en høi pris for, hvis vi vil opnå det. Og derfor tenker menneskene: Hvis sannhet er det dyrebareste av alt, hvordan kan vi så finne sannheten på en enkel måte. Det er denne illusjon som bevirker, at menneskene forneker den enkle sannhet og søker den innviklede. Under vis menneskene om noget som gjør at det går rundt for dem; selv om de ikke forstår hvad de hører, vil de føle sig lykkelige ved å tenke: Dette er sikkert noget av betydning, noget tilforlætelig, fordi det er en idé vi ikke kan forstå, og derfor noget som må ligge meget høit.» Men det enhver sjel vet, det som viser sig å være guddommelig i hver eneste sjel, det sjelen ikke kan undgå å vite, det forekommer menneskene å være for lettkjøpt, fordi sjelen allerede vet det. Der eksisterer to ting: Det å vite og det å være. Det er lett å KJENNE sannheten, men meget vanskelig å VÆRE i sannhet. Men livets mening og hensikt fullbyrdes ikke ved å KJENNE SANNHETEN, livets mål fullbyrdes ved å VÆRE SANNHET.

I norsk oversettelse foreligger av samme forfatter:

GAYAN — Toner av Stilhetens Musikk —
Pris heftet kr. 3,— innbundet kr. 4,50.

I «Urd» nr. 33 for iår står bl. a.: — — vi bladet og leste, og det endte med at vi slo op i den hver gang vi hadde en rolig stund, eller hver gang vi lengtet etter ord fra en høiere og bedre verden.

Selv sier forfatteren: «Hvis der finnes noe i min filosofi, så er det loven om harmoni: at man må bringe sig i harmoni med sig selv og andre.»

Engelske bøker av Inayat Khan:

Vadan — The Divine Symphony — . . . kr. 5,—
Nirtan — The Dance of the Soul — . . . » 2,50
The Unity of Religious Ideals » 7,50
The Soul: Whence and Whither » 5,—
The Inner Life » 3,50
The Mysticism of Sound » 4,—
In an Eastern Rose Garden¹. » 7,50

¹ En høist merkverdig bok. Den henvender sig til alle dem som søker ledelse for sitt daglige liv gjennom konsentrasjon og meditasjon. Boken vil utkomme på norsk i løpet av kort tid.

Ovennevnte bøker samt all Sufi-litteratur fåes i Cammermeyers bokhandel.

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI